

בלי מורא - בלי משוא פנים

הזדה

העולם

השבועון המצויר לאינפורמציה

דיקטטור מוחמד נגיב
נגד מי יכוון אקדחו של בן־פרעה?

השבועון המצויר לאינפורמציה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב (ליד תיאטרון "אח"י")
ת.ד. 136, מל. 06785
מען המבוקשים: "עולםספר" מו"ל: העולם הזה בע"מ
מורס: דפוס ישראל בע"מ ת"א.

העורך הראשי:
אורי אבנרי
ראש המערכת:
שלום כהן

עורך משנה, כיתוב:
יוש
הכתב הראשי:
יהודה נבאי

חברי מערכת:
מיכאל אלמו, דוד ארנון, משה כראפרים, יחיאל בשן, נצה נבי, אוסקר טאובר, דב ב. מלכין, סילבי קשת

ציירי שערים:
נפתלי בום, שלמה ברדור, שמואל בק, זאב ליפמן, פיליס סונר, פאול קור, גרט רוטשילד

ראש מערכת ירושלים:
דוד רובינר

מנהל מעבדה:
דוד טהני

סופרי חוץ:
מונטי ניקובס, גבריאל דנון, שמואל מירון

ראש המינהלה:
שלמה הררי

כמה אנשים מתלוננים שהעולם הזה נעשה רציני מדי.
מזחק, מה?
על כל פנים — הגה התרופה. נקרא לה, בעברית, "חמשיר". שמה הידוע יותר הוא אנגלי — "לימריק".
איש לא יודע כיצד נולדה. יום אחד ישב אנגלי (ואולי אירי, כי לימריק היא עיר אירית) וחיבר שיר של חמש שורות, בעלות קצב ותורן מיוחד. הצורה קובעת: חמש שורות (מכאן, אם לא נישתת זאת עדיין, השם חמש-שירי, בקיצור חמשיר).
העולם הזה העביר את הצורה לעברית, הכניס את החמשיר כמדור קבוע להעולם הבא. מאז נתברר כי היא פשטה כמגפה בחוגים רבים. נערות נחמדות נטשו את האיביבילם בשעת טיולים, אחרי שהללו שכתו את קיר מן, שקעו במלאכת החריזה. כמה מן היצירות אף הגיעו אלינו. כך, למשל, כותב לנו אמרי תי נאמן, מחיפה:

היה היה איש בשם צבי
שהחליט להקים בנק פרטי.
אמר לו ידד —
אט טיפשו! מי יפקיד
את חקפו על קרן הצבי?
או יצירתו של ידיד:
היה היה איש ושמו חפץ,
שעסק בייצור חומר-נפץ.
על חשב דנימס
הוא סיגריה השמיט — — —
היה היה איש בשם חפץ.
כפי שתיווכח, יש כמה כללי ברזל. העסק מתחיל במלים "היה היה". (כבר נולדה אם?

מכתבים

איש השנה

לדעתי לא יכול להיות כל ספק מי איש השנה של תש"ג: מכס נלונר מספר ישראל, האיש שמתח קו תחת ארבע שנות ארושות והתנחלות של הנוער העברי...

חיים ברנול, חיפה

לא צריכים בנות

ביוספוטריה על פיור הסנת הנשים הדתיות בשערי הכנסת (העולם הזה 822) כתוב: שימוש בכוח נגד מסגרות וסכרנות הוא כפייה מצפונית. ומה בנוגע לשימוש מכונות והשכלת פצצות — האם זהו חייכות ידירות כפי שצוה רבנו זצ"ל? שלמה חנניה, תל-אביב

כחיל ותק (צאב סולני, צאב בריטי, צח"ל) אין לי כל ספק: גיוס בת לצבא הופך אותה לפרוצה.

... בכלל — נאסכו כבר הדתים הללו. הפגנות, תלונות, כרזות, הייתי שולח את כולם לנ"ר.

חיים שרון, תל-אביב

אולם הדרך לגן עדן רצופה הפגנות טובות. אילו פרצה דליקה בשכונת מאה שערים — האם אחת חושבים שהכבאים והשוטרים שלנו היו ממחרים להתיי עליה מים כמו שהתחילו על המסגרות? הם ושלום.

יהודית מורח, ירושלים

כמעט "ישראלה"

אני אחד מאלה שעצמו את העינים לכמה רגעים, אחרי שקראו על מסע ישראל, שאלו רגעים: "למה לא אני?"

אליעזר שפירא, חדרה

... כמה שאנשים מוכנים לכול — רק בש"כ לזכות את המדינה!

אברהם לוי, תל-אביב

המפעל היפה ביותר שהיה מזמן, כל הכבוד לששת החברה וגם להעצמים הזה. המשיכו ועזרו לרבים כמותם.

יוסף בן-חורין, חיפה

בשביל זה לא צריכים ימאות. צריכים רק קצת

מצאית המגע בין צעירים?

ג. מ. חיפה.
הראיון המיוחד עם ד"ר מכס מרקוזה על בעיות המין בקרב הנוער מאלף ביותר...
אליהו ברגמן, רמת-גן

מי היה חושב שיש בי כל כך הרבה חסידים כיום מינים?!

רמי פוקס, תל-אביב

פעם שמעתי שכינו אותכם "מין עתון שכוה..." מה יקראו לכם עכשיו? — "עתון מין שכוה..." יעל להור, תל-אביב

... טיפול שקם וגאה.
ד"ר פליכס לוין, תל-אביב

יתכן שלרוב קוראי העולם הזה שנולדו וחונכו בארץ הכיל ראיון זה נילונים חשובים ומוסמכים. אם כן, תבוא עליכם הברכה. אולם בשביל אדם שחונך באירופה, דברים אלה אין בהם כל חידוש. הם נלמדו בבית הספר התיכון.

יהושע רפפורט, חיפה

משהו אופייני לטיפול בכעיה זו בארץ: הם סיום הלימודים ערכה נימנסיה הרצליה, תל-אביב, תערוכה כללית על כל מיני נושאים. בין השאר, היה גם חדר הטבע. היו שם מוצגים ועבודות באמת משכונתים. בין השאר גם תיאור מספרם של נוח האדם. הכל היה שם — חוץ מחק מסויים. אני מנית שאחם יודעים למה שאני מתכוון...

אברהם כספי, יפו

אם הקורא כספי מתכוון למה שאנו חושבים...

עברית ואנגלית

מכתבו של ד"ר ש. גולדשטיין (העולם הזה 822), שהתלונן על כך אחם מרבים להשתמש בפסוקים אנגליים בתוך כתבותיהם, מספרים לידי. אמנם נולדתי בארץ ושפת אמי היא עברית — אך בכל זאת אני חושב (שהיא) שפה בלתי-אנושית. לדעתי השפה האנגלית היא היפה שב-עולם.

עוזי שולמן, תל-אביב

בתירות בחצי גרוש

הבתירות בלונדון (העולם הזה 822) הן דוגמה מצוינת למנהיגות. חבל רק שאינם נוהגים לפיה. לפחות היינו זוכים במשקאות קרים חמים (וורד) אנב: אולי היו מחפלים קצת אחד את השני).

יעקב שרון, טבריה

...נניח שהיינו באמת מתעוררים ביורה הפוליטית בלונדון — מה היה יוצא לנו מזה? לכל היותר משה של תומום וששלים.

שלום בן-ברוך, וויפה

שלא לדבר על קבאב בהשפעה פוליטית.

אחם יכולים ללעוג כאוות נפשכם ללכנונים, אבל הם העם היחיד בכל המרחב שיועד לעשות חיים. הם מנצלים את המורח זאת המערב — ומצמצמים על כולם ביתר.

חיים ליכטר, ירושלים

יש סיבה לקרחת

הידד! נילנים סוף סוף את סיבות לקרחת (העולם הזה 822) יותר מדי הורמונים נבריים. פחות מדי בחירה נכונה של הורים, קרקפות צרות, כובעים רחבים... ואני תמיד חשבתי שאדם הוא קרח מפני שאין לו שערות על הראש...

גיליון בן-טובים, חולון

מי אשם לגרמנית

בשעת ההצגה הראשונה של סרט שוויצרי דוברי-גרמנית, בקולנוע ארמון דוד, תל-אביב, עלו כמה צעירים על הבמה וכאז מוחא על אי הכנתם את השפה או על רגשותיהם הלאומיים החלו צועקים בקולות גדולים דברים בלתי מובנים לכולם.

מי הם צעירים אלה אשר אינם מתביישים לצעוק ולעלות על הבמה בהצגת סרט שוויצרי סהור אשר נוצר בציריך, בידים שוויציות, נקיות מכל עוול כללי ויהדות? ומה האשם אם שפתם היא שפת הגרמנים האנטישמים — אלא בפיגנון אחר?

דניאל לר, תל-אביב

הדרכים הרעות

לפני למעלה משנה (העולם הזה 767) סירס-הם חידון מצולם בליון שאחריו זה הוביל אחד ה-קורא-על מעות נכה שעשיתם בצרפתם את שם פנתם ספיר לתלום של יוסף ספיר. תשובת הדי-המפקח.

אך כנראה שהמפקח זו לא היתה מלאה. כי רשימה על ישראל (העולם הזה 822) שוב נר-שנתה מעות זו, ויצא כי מיניתם את פנתם ספיר לשר התחבורה.

עוזי ויונפול, בני-ברק

העולם הזה מסמיך שוב. עורך הכיתוב נשלח לבדיקה פסיכיאטרית.

מה חסר לנוער?

הגני הלימית נמנסה בתל-אביב כפגרת הקיץ השנתית. כמוני נמצאים עכשיו בחופשה רבים

השבועון המצויר לאינפורמציה

פסוק השבוע

נשמע במסדורני משרד ה-אוצר בירושלים:
"אל תהיה גאס!"

משטרה

הקצרת טורויסט לפי הנור-הל החדש (תקנות היחס לק-הל, ת"ק).

השוטף: אדוני הפושע.

מי רצח

את יצחק כהן?

לפני חרשים הזרעוזה ה-ארץ לשמע הפיפור על מו-תו האכזרי של יצחק כהן. אחרי מצור דראמתי נעצר ליד עפולה ישראל חרבון. פושע מועד שהורה כי הרג את האיש.

בשבוע הבא יפרסם. העיר-לם הזה- תעודה מיוחדת ב-מינה: סיפורו הטראגי של ישראל חרבון עצמו. כפי ש-סופר על-ידו בנלוז-לכתב. העולם הזה — מיפמר-אנו-שי מזעזע של צעיר שהתמ-כר למשע בכר בגוי בו ביק-רו חבריו בכיתה ב' של בית-הספר העממי.

מבני הנוער העובד אשר אינם נמצאים במסגרת מפלגתית (דהיינו, בתנועת נוער כלשהי). יוצא שרבים מבני הנוער נאלצים לבלות את חופשתם כמחנך ובשעמם העיר, כתוצאה משתי סיבות עקרויות: כספית וחברתית. לצאת לבית הברכה הוא לוקסוס בביבילוני.

החשתי הרבה ברבר והגעתי למסגרת כי ריה העולם הזה יוכל לבוא לעזרת אלה ולארגן איה טיול לימים מספר. למשל, טיול ברזל לחיפה או לירושלים, או משהו דומה.

י. צ, תל-אביב

בארץ לי לראות עתה, אחרי 20 שנות ישיבה בארץ, חיי עם התנוונים בתכלית לצורת החיים שלנו. המדובר בעם השודדי, החל מילדיו המה-עסקים בספורט ובצופיות אל-מפלגתיות, שעוקר חינוכם הוא לבריאנות; לעזרה לזולת ולעידנות טובה של שחירה. מבלי לקבוע עולות-איון ככללה אפשר להיות אחרת טוב — ועד למכירים הממשיכים להיות חיים בריאים וחופשיים, נלי-כפיה דתית כלשהי.

אנ מתחיל להאמין כי לא יעקב אצלנו שורש הרע. כל עת על יפסיקו תנועות הנוער לחנן ה-תנועות מבית רבן למפלגתיות בלבד, וכל עוד לא נוכל לנול אורח ישראלי אחיד, שווה זכויות (שיפעל) כראש וראשונה למען ארצו.

דב דון, שסוקהולום, שוודיה

כתבים

אחרי שראיתי את תצלומי הריבירה אצלכם (העולם הזה 821) החלטתי לכפר שם. מאז אני מספר במקום בקביעות. זהו מקום נשף. מרוע לא אמרתם זאת בפירוש באמבר שלכם!

אליעזר שרון, תל-אביב

העולם הזה לא נקט עמדה. הוא מסר איני פורמצייה על שני צדי הכעיה.

במשך שנים רבות מתרחצים אנחנו מול, סלע אדם" ועכשיו הוא נמצא באזור הסנור. דבר זה מונוד לדברי יו"ר מועצת בתים. שדוויש כי בשבת הסנור לא התרחצו בשנים עברו.

טוביה רפואה, חולון

דבר אחר לא הזכרתם: התוף האמיתי, אולי הכוב ביותר בארץ. נמצא מחוץ לשטח הסנור. אולם לא לצד תל-אביב, כי אם דרומה.

עליזה שטרק, בתים

השרב משפיע

על כל הצרות של האיש הקטן, יש לכם מה לכתוב. רק על המכה האיומה של השרב לא כצאתם מה לומר. לדעתי זהו נכות, יחס של...

ואני חושב שאחם...!

אוריאל הר, תל-אביב

איוה התחממות

עשר שנות מאמר

כל "יריות לאור היום" (העולם הזה 822) — זוהי יריה בלב כלילית לתושבי מדינה זו... ויש. ואה בין מסתנים ערכים לבין מעשילים יהודים — פשע חמור.

עשר שנות מאמר למסתנן הנוכח נבולות גלי-ווי מוזיון הן עונש על למדי — עונש כוח מתאים יותר לכותב המאמר.

אלי תבור, תל-אביב

יא'אללה...

כל הססור לא גונע כלל לענין האמתי, שהיה: השמוש בחוקי הידיוק של המנדט. לא אכפת ש'ישתמשו בהם גנד מסתנים — רוצחים. אבל משום מה אין לי הבטחון שלא ישתמשו בהם גם נגדי באחד הימים.

אליהו בלומברג, חיפה

סלח לי אם אני מטריח אותך. אבל אתה מבין... הפושע: לך קי — — —

השוטף: אבל אדוני, אתה יודע...

הפושע: עזוב אותי! לא יודע כלום!

השוטף: הרגע אדוני, הר-גע. סיגריה בבקשה? אני יכול להביא לך משהו לש-תות? אני רק רוצה לעזור לך...

הפושע: לא רוצה! לא צריך עזרה!

השוטף: הנה אני צריך. יש לי אשה וילדים. יפטר אותי. אני אנוע ברעב. אם לא למעני, למענם. הם יצטר-

ההמשיר

היה היה איש בן-בליעל שונם באשתו לזרוק נוגל. יום אחד הוא שכח, אז אמרה היא: "אם כך, לא אוסיף למוזג לך רעל."

ההמשיר

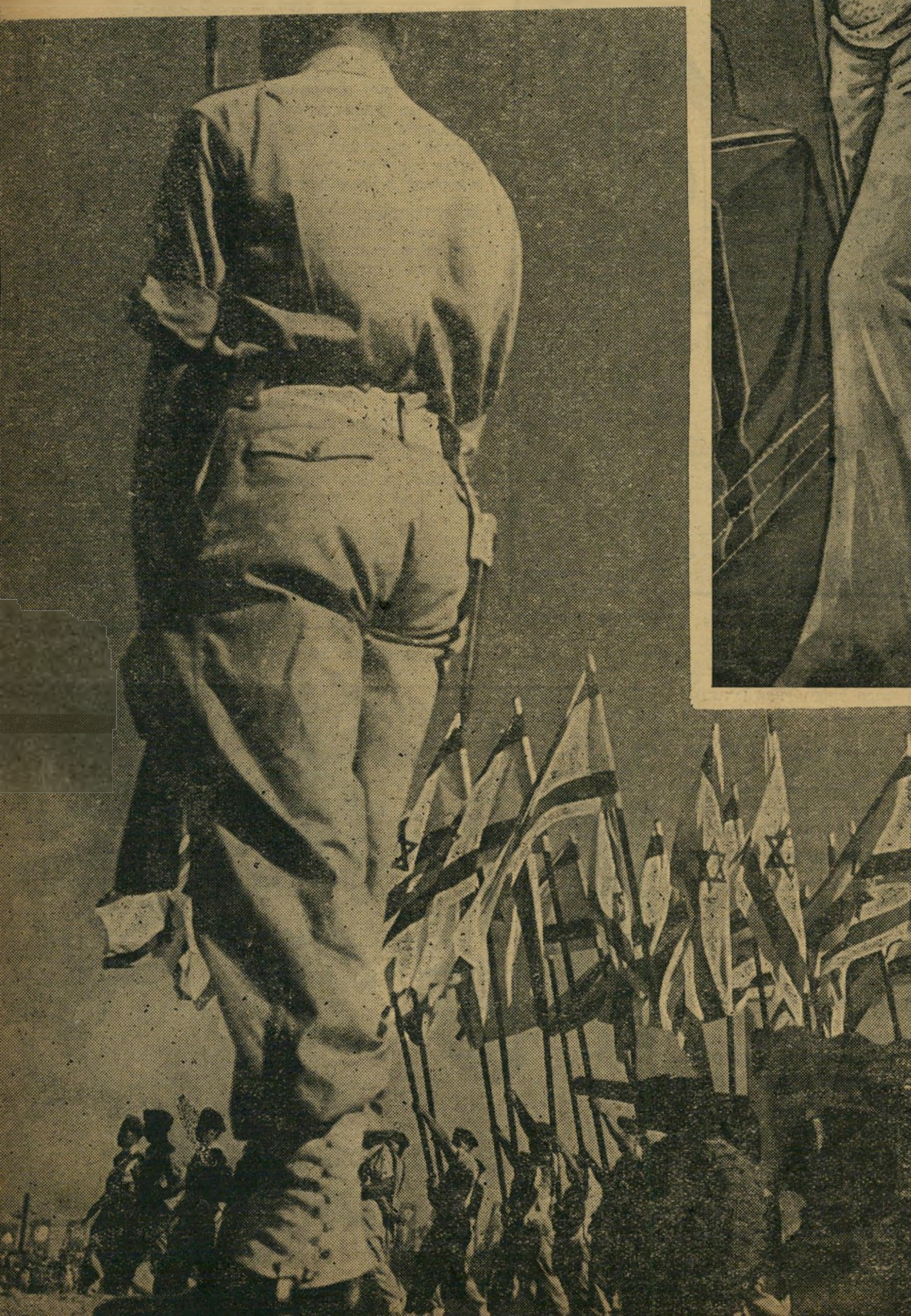
היה היה איש בן-בליעל שונם באשתו לזרוק נוגל. יום אחד הוא שכח, אז אמרה היא: "אם כך, לא אוסיף למוזג לך רעל."

ההמשיר

היה היה איש בן-בליעל שונם באשתו לזרוק נוגל. יום אחד הוא שכח, אז אמרה היא: "אם כך, לא אוסיף למוזג לך רעל."

ההמשיר

נגיב - בן-הברית שאבד

מצרים מתעוררת, נגיב מחשל
חרב לאומה חדשה בת 22 מילי-
יון, לרגע קט היה נדמה
שבן-ברית קם לישראל, אולם
הרגע עבר. מדינת ישראל
הפנתה עורף לשיחרור הלי-
אומי המצרי. היא תמכה בכו-
בש הזר, שבניה שפכו את דמם
כדי לגרשו מארצם שלהם.

מדוע?

יוזבאשי (סרן) גבהיקומה, התכונן להתקפה יהודית. גמאל עבר אל-נאסר, מפקד פלוגת קרבית בחיל המשלוח, הירבה באיתן השאלות שהעסיקו את מוחמד נגיב; גם הוא כבר הספיק להיפצע ולחזור לחזית. ליבו היה מלא שנאה כפולה: ליהודים שפצעו אותו ולאלה ששלחו לחזית צבא בלתי-מוכשר ללחמה, אשר מאחוריו לא עמדה חברה מחושלת, המסוגלת לנהל מלחמה. בלבו התגבשה ההחלטה: צריך לשנות את המצב, להכניס מהפכה בחיים המצריים.

לא היתה זו החלטה סתמית. משך שנים ליכד עבד אל-נאסר קבוצת קצינים צעירים, שגברה בהם ההרגשה כי יש לשנות משהו. משך שנים אלה השתעשעו בכל מיני רעיונות, שהשתרעו מן הקדמוניות ועד לכיבוש הסודאן ואפריקה הצפונית ככוח. בזה לא היו קצינים אלו שונים בהרבה מרוב בני המשפחות העשירות של מצרים: מסונקים, חסרי תכלית, ריקניים, אשר התעסקו העיקרית היתה רדיפת נשים ותענוגות.

מלחמת ארץ-ישראל שינתה את הדבר. הקצינים היהירים עברו את כור ההיתוך הקרבי, מפלותיהם גיבשו בלבם את הכרת המצב האמיתי. ארצם, כשחזר לביתם, היוו חומר מצויין לביצוע הפיכה. גמאל עבד אל-נאסר היה הרוח החיה שלהם.

לפני שעת האפס

ב-21 ביולי 1952, לפני שנה בדיוק, החליטו עבד אל נאסר ועשרת הקצינים שליכד סביבו, כי הגיעה השעה לפעול. אנשי פארוק בצבא הדגדגו את מסאה, ודחה סכנה כי סוכניו יגלו בכל רגע את קבוצת המהפכנים. הם קבעו את שעת האפס, באמצע הלילה, ופק עבד אל-נאסר על דלת דירתו הצנועה של הליחה (מיגר גינאל) מוחמד נגיב. הוא זכר את הפגישת שהיתה לו עם הקצין הגבוה, כשהלה שכב בבית החולים בעזה, בשיחה הארוכה שהיתה להם ואשר בה גילה נגיב את המרידות שמלאה את לבו נגד המשטר שלח אותם לחזית.

לעבד אל-נאסר היתה הצעה מפתיעה: נגיב יופיע בפני העולם כמנהיג ההפיכה. הוא ידע כי לא די לקבוצת צעירים לאסור את חברי הממשלה ולתפוס את השלטון, כדי שהעם יראה בהם מנהיגים. הוא ידע גם כי בעיני העולם כולו יופיעו כקבוצת הרפתקנים, חסרי-תכלית, הסכמתו של נגיב, איש צבא מן השורה הראשונה, היתה נותנת להפיכה משקל של רצינות, הופכת אותה לעובדה בין-לאומית. נגיב הסכים. ההפיכה בוצעה.

היא חוללה מפנה היסטורי במרחב השמי — מפנה שלא נפל בחשיבותו מהכרזה מסוימת שהושמעה 50 חודשים לפני כן באולם המוזיאון של תל-אביב, מרחק 423 קילומטר מקאהיר.

מהלומה בקת הרובה

האיש והמהפכה היו שניהם תוצרת ישראל. שלושה יהודים יצרו אותם: דוד בן גוריון, שמעון

הפנים פני נגיב. בראש צועד נגיב, אחרי כל העם המצרי. כדי להדגיש את האחדות והליכוד השוררים בשורותיו, צייר הצייר המצרי-הארמני סארוקאן את כל העם עם פנים אחידים: פני נגיב. כולם צועדים כשעיניהם נשואות קדימה.

החובשים והרופאים בבית-החולים הצבאי שליד עזה היו מופתעים ביותר. זו הפעם הראשונה שנודמן להם לראות קצין בעל דרגה כה גבוהה מובא על אלונקה. פצוע מעל לדרגת סאג (רב-סרן) היה תמיד יוצא מן הכלל, אך איש לא זכר אמירלאי (אלוף) שנפצע בחזית.

הוותיק שבין עובדי בית החולים, סיפר כי פעמיים לפני כן כבר שמע על אמירלאי שנפצע בחזית, אלא שבשני המקרים היה זה אותו קצין שהובא עתה, בשלישית, לבית החולים: מוחמד נגיב, מפקד הבריגדה הראשונה של חיל המשלוח המצרי בחזית ארץ-ישראל. בחדר המיוחד שהוקצה לו שקע האמירלאי, שחזהו היה

נקוב רסיסים, בהרהורים. כבר אחרי פציעתו הראשונה, בכיבוש ניצנים, הפציעו בו חבריו לדרגה לבל יסתכן כל כך בשורות הקדמיות, אך ברגע שהחלים, התייצב שוב בראש מפקדתו. "הוא לא פוחד מהיהודים", סיפרו עליו החיילים.

לילות של חשבון נפש

לא היה זה לגמרי נכון. אמנם התגאה מוחמד נגיב, בן הקצין המצרי ששרת בטון ונשא לאשה בתיכפר סודנית, כי לא ירא אלא מפני האלוקים. אך לבו היה מלא חרדה כל פעם שניצבו חייליו מול היהודים.

כלילות ארוכים של חשבון נפש הוא הבין כי לצבא המצרי לא היו כל סיכויים לנצח במלחמתו. הוא ראה בבירור כי מצבם הנחשל של הערבים, בורותם, רמתם הגופנית והנפשית הירודה, נטלו מהם את האפשרות לעמוד אף מול כוח כה קטן כיהודי ארץ-ישראל, בעלי המבנה החברתי המעולה.

כחייל עשה את המוטל עליו, יצא למלחמה. אולם גם דבקו המקצועיות ואומץ-ליבו הקרבי לא יכלו לטשטש את השאלה הגדולה: לשם מה נלחמים המצרים בנגב, מדוע נשלחו אלפי חיילים למות בנכר?

שנאה כפולה

על גבעה קטנה, מול גבעה, שכב אותה שעה בחפירתו,

המנגינה הפוליטית. שתי היפהפיות המתחרות על הכסא המוסיקלי, לפי מנגינת נגיב, מסמלות את המשטר הרפובליקאי והמשטר המלוכני. משך חודשים רבים סירב נגיב לומר בפירוש מה יהיה משטרו — עד שמנה את עצמו לנשיא הרפובליקה.

(„גבעות“) אבידן והחייל הקרבי הישראלי. כל היסודות של המהפכה המצרית — ושל שאר המהפכות הערביות — היו מוכנים לפני כן; היתה דרושה המהלומה הגדולה של קת הרובה הישראלי כדי להכנס לעובדה.

כי כל ערבי הבין שהמלחמה לא נסתיימה במבואות עזה. חייליו של יגאל אלון, שהגיעו לאבו-עגילה, היו כצופר אזהרה. היה ברור לכל אדם בין קהיר לבגדאד, שישראל הפכה לגוף חי במרחב, שהיה צורך להשלים עמו או להילחם נגדו עד הסוף, יהיה אשר יהיה.

הבחירה לא היתה רק בידי הערבים. היא היתה גם בידי קומץ האנשים שישבו במשרדים בירושלים ובתל-אביב, היו אחראים לגורלה של מדינת ישראל.

„אנו רוצים לשמוע“

ימים מעטים אחרי שהטנקים של נגיב פצעו את שערי ארמון ראס אל-תיין באלכסנדריה, קם דוד בן גוריון באולם הכנסת, השמימי הצהרתי היסטורי, הוא ציין את דברי נגיב, שהודה כי התנגד מראש לפלישה המצרית בארץ-ישראל. קרי-לוד בן-גוריון: „הידי הישראלית מושטת לשלום לשליט החדש של מצרים.“

משך כמה שעות עצרו אנשים רבים משני עברי מסך החול את נשימתם. הרבה מאד היה מונח על כפות המאזנים: גורלם של שני עמים, אשר המאבק ביניהם הוא עתיק ככתב החרטומים על הפירמידות. כעבור יומיים באה תשובתה של קהיר, היא לא היתה תרועת חצוצרה, אולם ההד שלה במסדרונות הדיפלומטיים בכירות העולם היה משמעותי. אמר דוברו של מוחמד נגיב: „לא קבלנו שום דבר רשמי מממשלת ישראל.“ בשפת הדיפלומטים, שכלליה חוקים יותר מכל שפה אחרת בעולם, היה פרוש הדבר: איננו דוחים את ההצעה. רצוננו לשמוע פרטים. הצעד הבא חייב לבוא מתל-אביב.

פגישה בבית קפה

העולם לא שמע עוד על כל העניין. אולם היה לו המשך סודי וכמוס. הוא היה אופייני מאד. בבית קפה בלונדון נעשה הצעד. לא היתה זו פניה דיפלומטית, שום מגע רשמי לא קויים. מזכיר שני בצירות הישראלית, צעיר בשם יהושע תדמור, נפגש עם צעיר אחר, יועץ ליד שגרירות מצרים בלונדון.

אותו יועץ נמנה על מקורביו האישיים של נגיב מימי ילדות, כאשר הוריהם שכנו בית על יד בית. הוא כבר נפגש לא פעם, בלוחית עוד כמה מאנשי השגרירות שגילו נטיון סוציאליסטיות, עם אנשים מהצירות הישראלית, ונאומי של בן-גוריון מילא אותו התלהבות.

בפגישה עם תדמור, שלושה ימים אחרי הנאום, הודיע המצרי כי העביר לנגיב סיכום כל השיחות שהיו להם עד אז. נגיב ענה לו במכתב תודה, ביקש ממנו להעביר, דרך קשריו האישיים, עצה לממשלת ישראל, מטעמים מובנים, אי אפשר לפרסם את שמו.

החתן המאושר. עם ביטול המשטר הקודם, ביטל נגיב גם את התחוקה. קריקטורה זו מתארת חתונה ערבית טיפוסית, כשנגיב והממשלה מובילים ביניהם את חתן המאושר — החוקה החדשה — לקול תרועת ההסונים המאושרים.

קרבנות האתמול - סכנת המחר

למצרים היו הרבה יותר אבידות במלחמת מלסטין. נכיה גם בלסטין הרבה יותר בין האיכרים. כי הממשלה המצרית, ששדחה אותם למלחמה, לא דאגה להם לשיקום. עד אשר בא מוחמד נגיב. כחייל קרבי שנפצע, יודע הוא היטב מה פירושה של מלחמה.

במצרים

בישראל

● הלבנון, קטנה ומפורדת, עסוקה מדי בתככים מפוקפקים ובמסחר מפוקפק לא-פחות, קשורה קשר הדוק במערב. נשארה רק ישראל, המעצמה הקרובה ביותר לתעלת סואץ. שלום בין ישראל ומצרים לא יכול היה להיות פיסת ניר מכוסה פרות. שום ערבי לא היה מעוניין בשלום כזה. שלום זה יכול היה להיות רק ברית-מלחמה בין בני פרעה ובני משה, נגד הכובש הזר ששלט על ארץ סיני.

הבקע הראשון בחומה

הברירה לפני דוד בן-גוריון היתה בדיוק אותה ברירה שעמדה, להלכה, לפני היהודי הראשון שהביא את הדגל הכחול-לבן לאדמת השממה של פלסטין: לכרות ברית עם התנועה הלאומית הערבית לשם סילוק הכובשים הזרים למיניהם, או לכרות ברית עם הכובשים הזרים נגד שאיפת-השיחרור של עמי המרחב.

לדעת הערבים. בחרה הציונות, מן הרגע הראשון, בדרך השניה. היא כרתה ברית עם בלפור, עם עבדאללה, הבוגד המכור, עם האומות-המאוחדות ועם האמריקאים. היא היתה ראש-הגשר של השלטון הזר על אדמת המרחב, ממש כמו הצלבנים השנואים, אשר דורות של ערבים לחמו נגדם — ויכלו להם. עתה הנוקרה הברירה הישנה שוב. נגיב התכונן למלחמה. ישראל יכלה להתייצב במלוא קומתה לימינו, להכריז על התנגדותה הנמרצת לבסיס האנגלי ליד גבולה הדרומי. היא היתה יכולה להבקיע עלידי כך את הבקע הראשון בחומת האיבה הערבית.

ישראל יכלה לעזור

למראית עין איז ישראל הקטנה יכולה לתת הרבה למדינה הגדולה ביותר במרחב, העולה עליה פי 55 בשטחה, פי 1 באוכלוסייתה. אולם, למעשה, יכלה עזרה זו להיות רבה מאד. את זאת ידע נגיב. את זאת ידעו גם המוחות המדריכים את המדיניות הישראלית, שדיברו על כך בגלוי בשיחות פרטיות.

● ישראל יכלה לקום בעצרת אום ולדרוש את סילוק האנגלים ממצרים. לא היה זה רק קול אחד נוסף באירגון הגדול, אלא הקול הבלתי-ערבי היחידי של המרחב.

● ערובות ישראליות לאי-התקפה בדרום, יכלו לשחרר את הריביונה המצרית המחזיקה את קו עזה-קנטרה, לאפשר את הפעלתה נגד האנגלים.

את תנאי זה דרשו בדיוק את ההיפך: להפעיל את צבא ישראל נגד המצרים בעזה, להשתמש בהודמנות זו של היות המצרים עסוקים בסואץ, כדי לכבוש את הרצועה. לו הוגשמה תביעה זו, שדובריה הגלוי היה העותונאי עזריאל קרליבך, היה מתגשם החלום האנגלי: מצרים היתה קמה נגד ישראל, פותחת בסיבוב השני, משחררת את האנגלים מכל הצרות שלהם במרחב למשך שנים רבות. הצבא האנגלי היה נותן ברצון את עזרתו המלאה להתקפה מצרית על ישראל.

● חשובה מכל היתה עזרה אחרת, עליה חשבו בקהיר ובקריה. היא נגעה לאוצר העיקרי של מדינת ישראל: יהדות הפזורה.

נכים אלה, הצועדים כנגד העיר של תל-אביב, הם חלק מן המחיר הכבד אשר שולם הנוער העברי בשדות הקרב מול צבאות ערב. אם תחודש המלחמה, יתקלקו עוד קבוצות רבות בחצות ישראל. האמנם מעוניינת הממשלה במתיחות כגמולות, בנייתן מן המרחב?

ישראל. העצה: שישראל תעביר למצרים, רשמית, את תוכן הנאום, באמצעות גורם ניטרלי, כארצות-הברית או האומות המאוחדות.

תדמור העביר את העצה, הודיע לממונים עליו כי לצד השני ניתנה סמכות להכנס לשיחות מפורטות יותר.

משרד החוץ הודיע לצירות בלונדון כי אין רואים בקריה טעם בשיחות על רמה נמוכה. ההודמנות החד-פעמית הוחמזה. כעבור כמה חודשים נשמעו שוב המנגינות הישנות ברדיו קאהיר. אננם, לא היו אלה מנגינות של הסתה לסיבוב שני. אולם ממשלת מצרים הצטרפה בפירוש לחזית האנטי-ישראלית.

לשלם את המחר - לא

מה היה פשר התנהגותם המזוהה של דוד בן-גוריון ושל ראובן שילוח, מי שהיה אז יועצו העיקרי לעניינים מיוחדים אלה? האמנם לא רצו בשלום עם הערבים? האמנם היו מעוניינים במלחמת-נצח, במצור כלכלי, במתיחות על גבול עזה, בחסימת תעלת סואץ בפני הגל הישראלי, בנייתן מן המרחב?

שניהם, לו נשאלו, היו מכחישים את הדבר בהתמרמרות. כנה, אולם דרכי הפוליטיקה אינן כה פשוטות וישירות. בי, היה מוכן לשלום — אולם הוא לא היה מוכן לשלם את המחר. לא היה זה מחיר של אדמה ופליטים. היה זה מחיר הרבה יותר גבוה, הרבה יותר מהפכני.

רק ברית מלחמה

מוחמד נגיב וחבר הקצינים קיבלו לידיהם את רסן השלטון, כשטרה אחת ליהת בלבם. היתה זאת המטרה שלהם בלב כל צעיר מצרי גיון מאז ינק יחד עם חלב האם את סיפורי-הזוהר של הטבח האיום שערכו הכופרים האדורים ב-1882 במולדת: לגרש את החיל האנגלי האחרון מעמק הנילוס.

נגיב התכונן למלחמה לגירוש האנגלים מאזור הסואץ ומן הסודן. הוא התנגד בשעתו למלחמת ארץ-ישראל, כיוון שראה במלחמה זו הרפתקה יוממה בידי האנגלים, שרצו להסיח את דעת עמו מאיבו העיקרי: האנגלים עצמם. הוא היה מוכן לקבל עזרה במאבקו מכל גורם שהוא בעולם, ובמיוחד במרחב.

אולם לא קל היה לו למצוא שותף. בכל המדינות הערביות מסביב מבוצר אותו שלטון שהמהפכה המצרית מיגרה בארצה.

● סעודיה, ידידתו האדוקה של המלך פארוק, חיה במשטר פיאודלי מחלט, נתונה למרותה המלאה של ארצות-הברית.

● הירדן, ארץ קטנה וחסרת-אמצעים, תלויה כולה בחסדי אותם האנגלים שהמהפכה המצרית ראתה בהם את אויבה העיקרי.

● עיראק, ארץ פיאודלית הנמצאת על סף התערוריות המסוגלת לסכן את מעמד השלטון הנוכחי, אינה מעוניינת בטיפוח מהפכות.

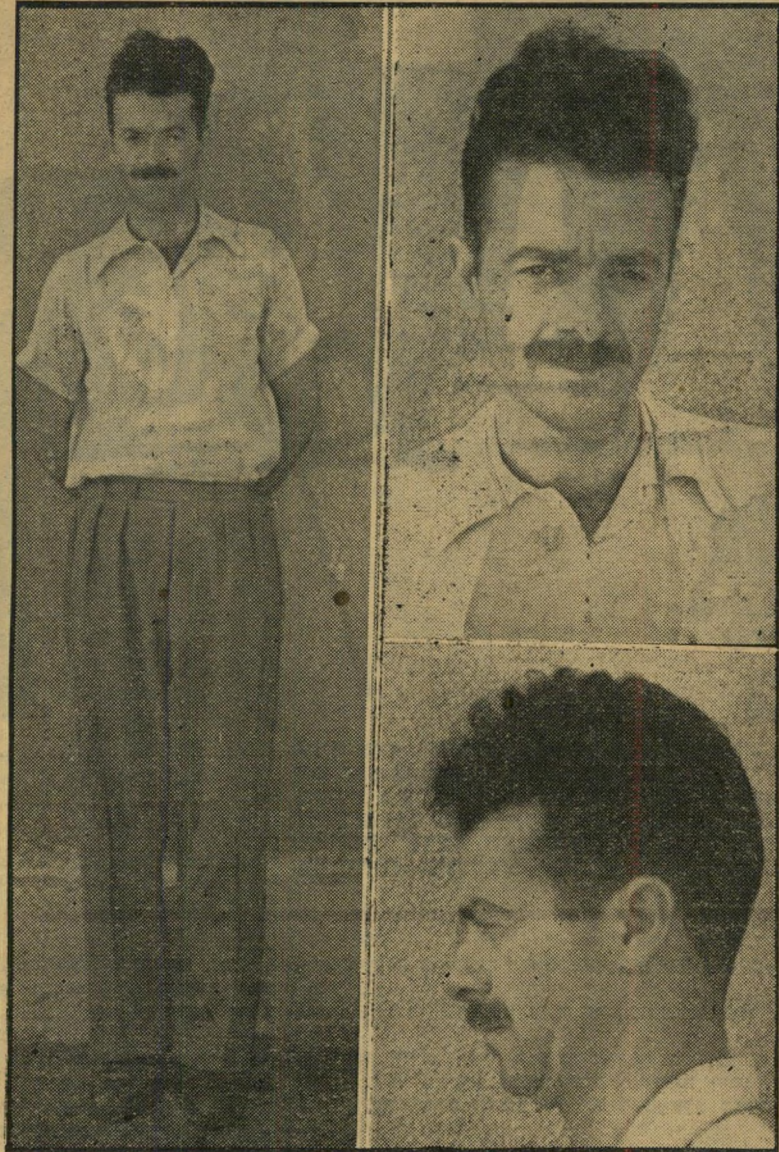
● בסוריה, הקים אויב אלי-שישקלי משטר רודני-פאשיסטי מובהק, הנתון כולו להשפעת בעלי האחוזה. שישקלי ניסה לרכוש את ההמונים על-ידי חלוקת קרקעות-בור ממשלתיות, בממדים קטנים. הקמת משטר עממי אמיתי במצרים עלול להדגיש את הויכוח שבשטריו שלו.

התובע מוסר לחברי הועדה את דבריו ב־סוד מוחלט. אחרי סיום דבריו, מוכנסים העצורים וה־סניגורים, הם נשאלים: "מה יש לכם להגיד להגנתכם?"

תשובת הסניגורים: "להגנה מפני מה? מה מייחסים לשולחנו? מה אמר התובע הצבאי? מה האשמות? מה ההוכחות?" הועדה שותקת. החומר הוא סודי בהחלט. הסניגורים טוענים את אשר הם טוענים, מגשים באפלה. בסיום דבריהם אומר יוֹ"ר הועדה: "תודה רבה, אנחנו נחליט..." הסניגורים: "מה ההחלטה? האם תמליצו

נעת. היא שיכנעה עוד פחות כשהמשרה סירבה בהחלט לתת לעתונאים לגשת למִקום, מנעה בעד צלמים מלצלם את החלון המסתורי. "הוא כבר תוקן", מילמל איש מרכזי במטה הארצי.

המשטרה התביישה. כמו תמיד כי־המשטרה מונעת אינפורמציה מוסמכת מן הקהל, הגיעו ההשערות חיש מהר עד לגִבולות הדמיון. לפי שמועה אחת, שוחרר בכר על־ידי אנשי הבטחון עצמם, אחרי ש־הלשין על חבריו. אולם חבריו של בכר צחקו למשמע שמועה זו. השמועה השנייה: לא נחתך שום סורג,

שמעון בכר

בין השאר, תייר שנכנס למסוט

לשחרר את העצורים או להמשיך במעצרים?" תשובת היוֹ"ר: לצערי אין הוא יכול לה־גיד זאת. ההמלצה אף היא סודית, תועבר למפקד הצבא. לוועדה אין שום סמכות. המ־פקד יכול לקבל את המלצתה או לדחות אותה, כאותה נפשו.

איפה קרה הדבר הזה? לו נערכה תחרות גיבושים, היו מתקבלות תשובות רבות, בהתאם להשקפת המנחש — בכרית־המועצות, בועדת מיקארתי בארצות־הברית, בסוריה.

אולם הרבר קרה במדינת ישראל, השבוע. העצורים: יוסף מנקס, אופה בן 35 מגב־עתיים, לשעבר מפקד יחידת גיפנים של לחי־שמואל הלוי, בן 40, לשעבר מפקד תכנון המיבצעים של לחי. שניהם אבות לילדים, שניהם נעצרו לפני חודשיים, נכלאו (משך זמן מה בתא בלי חלונות), לא הועמדו ל־משפט מחוסר הוכחות. הראשון לא נחקר כלל. על השני אמרה הממשלה את המשפט ההיסטורי: "או שהוא מפקד המחתרת, או שאין לו שום קשר אליה..."

החוק המאפשר נוהל מחפיר זה הוא ה־ס־ע"ף 111 של תקנות החרום האנגליות. לפני שנה החליטה הכנסת ברוב מכריע, נגד קולו הבודד של שר־המשפטים פנחס רוזן ותוך הימנעות מפא"י כי תקנה זו "נוגדת כל

כי אם שלושה מאנשי המחתרת, לבושים ב־מדי קצינים, באו ולקחו אותו. "לשם חקירה" בתעודות מזויפות. המשטרה התביישה לה־דוח בכשלונו.

אולם ההשערה שנתקבלה ביותר על הד־עת היתה הפוכה: בכר ברח בכוחות עצמו, ללא עזרה. הוא לא השתמש במסור, גם לא בשום משה מיוחדת. הוא פשוט פרץ את הסריגים במכשיר שמצא במקום, לא קיבל סיוע אלא מחבריו במעצר, שעזרו לו להסית את דעת השומרים. המשטרה לא סברה ש־פרסום האמת יוסיף לה כבוד.

היכן נמצא בכר? המשטרה חיפשה אצל קרובים וחשודים, עצרה אנייה בלב ים, א־ס־רה תייר בשם בכר שעמד להיכנס למסוט בלוד, בדרכו לתורכיה. אולם בכר האמיתי נשאר בתוקף רואה ואינו נראה.

איפה זה קרה?

המקום: אי־שם, בבירת מדינה אלמונית. נוכחים: שלשה חברי ועדה, אחד שופט, אחד עור־דין ואחד עסקן במפלגה השלטת, שתפקידם ליעץ למפקד הצבא אם להמשיך במעצרים של אנשים שהושמו בכלא "להגנת המדינה ולבטחון הציבור". שום משפט לא היה, שום הוכחות לא הובאו נגד העצורים. נכנס: התובע הצבאי, מאתוריו־נסגרות הדלתות. העצורים וסניגוריהם נשארים בחוץ.

העם

המחיר

בחצי־אי רחוק, שקצהו הדרומי נמצא כ־עט על אותו קו־רוחב כמו מטולה, נדמו השבוע התותחים. האיש הקטן בישראל הר־גיש בכך כמו מאות מליוני אנשים קטנים מסביב לכדור הארץ.

מאות אלפי אנשים לבושי מדים מלוכלכים, בני תריסר לאומים, פקחו את עיניהם, קפצו מן השוחות המזוהמות. הם נצטוו לשחוט איש את רעהו, למען מטרות שמעטים מאד מהם ידעו בדיוק מהן. ההפוגה היתה להם כנאולה.

לדא תכלית. מלחמת קוריאה היתה דוג־מה קלאסית של מלחמה כמעט חסרת ת־כ־לית.

גורמיה:

● החלטתם הקודמת של שני לחייתנים זרים לחלק ארץ מאוחדת לשתי חתיכות חס־רות־הגיון, לשם נוחיותם הפרטית שלהם. ● נכונותם של שתי קבוצות אנשים, ב־סיאול ובפיונגיאנג, להקריב מאות אלפי א־נ־שים חיים כדי לחסל את הקו על גבי המפה, לכפות בכוח הנשק על הצד השני את מ־ש־טר־החיים שנראה להן.

האבידות:

- 2,285.000 אבידות צבאיות.
- 2,500.000 פלטי מלחמה.
- 10,000.000 מחוסרי קורת־גג.
- 600.000 בתים הרוסים.

ההישגים:

אפס מאופם, לשני הצדדים. ● האמריקאים לחמו 1129 יום ו־1130 ל־י לה בארץ רחוקה וחסרת־חשיבות, הקריבו למטרה זו את מיטב כוחם הצבאי. ● הסינים נאלצו להפסיק כמעט לגמרי את בניין ארצם, הקדישו את כל תפוקת ת־ע־שייתם הדלה למלחמה. ● הקוריאנים נשארו כאשר היו קודם, מ־חולקים, שונאים זה את זה — אך הרבה יותר דלים.

● הסובייטים הצליחו לעורר את תאוות המלחמה של רבים משונאיהם, גרמו לגיוס התעשייה האמריקאית למטרות מלחמה, ל־ב־חירת הנשיא אייזנהואר.

את המחיר שילמו המתים, השכולים וק־טועיה־האברים כמו תמיד.

מחתרת

הסריג כבר תוקן

משך שבוע ימים היה איש־מסתורין של ישראל, צעיר משופם או (משופם־לשעבר) בשם שמעון בכר, לשעבר בעל תפקידים מ־ר־כזיים בלח"י ואחד מאנשי המפתח של המח־תרת־ללא־שם.

החידה התחילה עם הודעת המשטרה על בריחת בכר מכלא בית־דגון. התאור שלה, כמו תאורים אחרים בחודשים האחרונים, היה קצת יוחר מדי ספרותי: אנשים מן התוך הגניבו לו מסור. העצור חתך את סריגי הצינוק בו ישב, השתמש במשחת מסתורית מיוחדת, לבל תישמע חריקה. אחר עבר את חצר בית־הסוהר, קפץ אל מעבר הרבר־גי־בוה של הבנין. הכל בעזרת אנשים מן החוץ.

היתה זאת הודעה יפה, אך לא כל כך משכ־

מוחמד נגיב חלם על מהפכה אמיתית, בדומה למהפכתו הגדולה של כמאל את־א־תורכ. הוא ידע ששחרורה האמיתי של א־ר־צו אינו ב־ריקמא כל עד העם נחשל ומסגר. הוא רצה להפוך את העם המצרי לעם מ־ת־קדם ובריא, למוד הטכניקה החדישה. הוא רצה גם ליצור מעמד עליו יוכל להתבסס של־טון מהפכני אמיתי: מעמד בינוני יציב, ש־כ־בה של מליוני איכרים בעלי נחלאות משלהם. לשם כך היה צריך לחלק את האחוות הגולות, לשבור את מעמד הפיאודלים וה־כ־מורה המוסלמית. במצרים הענייה לא היה הדבר אפשרי בלי גיוס גדול של הון זר, לתשלום פיצויים לבעלי־האחוות ולהכשרת קרקעות נוספות.

היה גורם אחד בעולם שיכול היה לגייס הון זה ממקורות פרטיים מבלי לשעבד את מצרים לממשלה זרה. גורם זה היו יהודי ארצות־הברית. שלום עם ישראל, תמורת מלחה גדול מבוקים יהודיים ומאנשים פ־ר־טיים, בדומה למפעל האגרות הישראלי, היה בגדר הדברים שנשקלו בכובד ראש.

המתנה ואיזנהואר

לא היה זה מחיר יקר עבור שלום, שהיה משנה באופן מהפכני את מעמד ישראל ב־דורות הבאים, חוסך, אולי, למדינה הרבה חי אדם, נותן לישראל את ה־ה־ינטרלאנד" (שטח עורפי) שהיה מאפשר קיום לכלכלה ישראלית, במקום השונרר הנצחי.

אולם ממשלת ישראל דחתה אפשרות מוח־שית זו. היא לא היתה מוכנה לנקוט בא־חד מן הצעדים האלה. הסיבה היתה פשוטה, ברורה ולפי מיטב ההגיון המדויק כיום את המדיניות הישראלית: אסור לריב עם האנגלים, מי שרוב עם האנגלים, רב עם הא־מריקאים. מי שרוב עם האנגלים, אינו יכול לבקש מהם הלוואות והענקות לרכישת נפט לחודשיים. מי שרוב עם האמריקאים חייב להרויח את מחיתו לבדו.

הגיון זה לא היה נכון במלואו. אמר הש־בוע דאנה שמידס, אחד מגדולי העתונאים האמריקאים: "תמיכה ישראלית במאבק המ־צ־רי היתה מעוררת אהדה רחבה בדעת הקהל האמריקאי, הרואה בעין רעה את הקולניא־ליום האנגלי."

אמריקה תומכת בנגיב. דוגמה סמלית ל־כך: האקוה הצבאי אשר פוסטר דאלס מסר לנגיב כשי מאייק.

הסוס לא יטבע שנית

נימוק אחד נשכת בוחיכות, אולם הוא נימוק חשוב המדי. המצרים מכירים אותו היטב. לרוע המזל, הוא ידוע פחות במש־רדי ממשלת ישראל.

האנגלים יסולקו מסואץ. המהפכה המצרית תנצח.

לוח הזמנים אינו קבוע מראש. עמדת ישראל יכלה להשפיע עליו.

אולם גם בלי עזרת ישראל יגיע המרוץ לתחנה הסופית.

תמיד מן התכמה הוא, במירון סוסים, לשים את הכסף על הסוס המבטיח. נגיב יושב על סוס זה. ישראל שמה את כספה על הסוס שהפסיד במרוץ האחרון על אדמת ישראל עצמה; צפויה לה סכנה שבגזירות הסיום יזכור המנצח את פרטי ההתערבות. בפעם שעברה הציל אלוהי ישראל את עמו, הסביע את סוסי פרעה וריכבו בים סוף. אולם מסוכן לבקש את אותה הטובה פעמיים.

רוברט ווירד פינאלי בלוד *
לא זקא —

מנהג דמוקרטי במדינה תרבותית.
החוק נשאר בתוקפו.

תוך כדי בירור נתברר שאין זה נכון ש-
סעיף זה לא נוצל מעולם מאז רצח ברנזוט.
הוא נוצל עשרות פעמים, מבלי שהציבור
שמע עליו.
סיבת אי-התעניינות הציבור: העצורים היו
והינם ערבים.

תור ההפתעות

משך כמה ימים היה קשה להחליט מי בע-
צם יושב על ספסל הנאשמים בצריף הארוך
בסרפנד — העצורים או המשרים.

כזה אחר זה הופיעו חוקרי המשטרה,
נאלצו להצדיק את צורת החקירה שניהלו
נגד הנאשמים. הסיכום: שלוש הודאות לא
נתקבלו עלידי המשפט, מחוץ הנחה שנסמך
טו באמצעים בלתי-חוקיים, אם כי לא במעשי
אלימות.

היה זה נצחון גדול לסיגוריה, שהעבירה
את כל הויכוח לסף אחר. היו אשמים, בכך,
בעיקר השוטרים עצמם, שניסו להכחיש דב-
רים שהיו ברורים כשמש, במקום להורות
בהם בגלוי-לב. לבסוף, כשדובר על "מכונת
האמת" ** כאילו הייתה שד משתה, התפוצץ
ישרון שיף, ראש אגף החקירות: "רבונו
של עולם, הביאו את המכונה לבית-המשפט,
שיראו מה זה ויפסיקו לפחד ממנה!"
המכונה הובאה ושיף השיג את מטרותו —
הסיגוריה עצמה השתדלה לסלקה.

אל תקחו את הבחורה. היו אלה
נצחונות קטנים, שלא שינו את המצב העיקרי.
לא היה ספק ביחס לאמיתות ההודאות ש-
הוגשו. מתוכן נתקבלה תמונה של מחתרת
ילדותית ועלובה למדי, שמגויסת לא הת-
ענינו באידיאלים מופשטים. הודה שרעבי;
חיפשת הרפתקה... אל תקחו את הבחורה
שלי. היא רק הצטרפה מפני שרצתה להיות
עלידי בנן הציבורי...

אחרי שהושח קצב הכיור ועשרה עדים
חוסלו בסחיטות בבוקר אחד, היה כמעט
ברור כי פסק-דין ינתן עוד בשבוע הבא.
ההפתעות האמיתיות תחולנה רק בשלב האחר-
דון: הנאשמים יקראו הכרזות פוליטיות
אחרי חילום בדין, לפני מתן פסק-דין, וה-
סיגוריה עשויה לפוצץ כמה פצצות כשיש
ענו את טענותיהם על מידת העושה.

אמר אחד הסיגורים: "אם הממשלה עושה
מזה משפט ראווה, ננהל אותו כמשפט ראי-
תה. ואז נגיד כמה אמיתות בלתי-נעימות
לגמרי..."

עתונות

החטיפה האחרונה

גייסת של עתונאים וצלמים צבאה על שדה-
הנחיתה. שוטרים מרוגשים מנעו מהם כל
גישה למסלול.
העתונאים התנחמו. כל היורד מן המטוס

* לידם, דוד משה רוזנר מגדרה.
** מכונה אמריקאית קרובת לחץ הדם
של הנחקר בשעת החקירה, קובעת לפי מידת
ההתרגשות אם הוא משקר או לא.

חייב לעבור את המכס. הם התרכזו ליד ה-
בנין המרכזי.
האחיון הגדול של אל-עז נחת. לפתע צצה
מכונית קטנה, דהרה ישר למסלול. העתו-
נאים חססו את המזימה: לחטוף את ילדי
פינאלי ודודם משה רוזנר מבלי לתת להם
אפשרות לראותם, ומבלי שיעברו את נוהל
המכס.

אם חשב משהו שכך אפשר לנהוג בעתו-
נאים, הרי טעה. הצלמים פרצו את שרשרת
השוטרים, הגיעו לאחיון בדיוק כשירדו
ממנו הילדים. ואילו ילדי עולים ובני עובדי
שדה-התעופה, שבאו לקבל את פני שני הנע-
רים, יכלו רק לנפנף להם מרחוק בידיהם.
חטיפה אחרונה זו הייתה, לכאורה, סיום
סמלי לפרשת האחים פינאלי, שהעמידה את
צופת עיני ראשה ועוררה הד ארירה בעולם.
המיוחד שבה היה: היא לא עוררה שום הת-
רגשות כזאת בישראל. אף כי כל העתונאים
התחרו ביניהם בכותרות רועשות, לא יכלו
להדליק את ניצוץ ההתלהבות בקוראיהם.
הרקע הדתי, שהוכיח את ימי הביניים, לא
הסעיר את אורחיו ישראל, ששוב לא חשבו
כי דתם של שני נערים היא שאלה של חיים
ומות. הם ראו את הפרשה רק בצורה אנו-

הנציגים הורים עלות לירושלים.
סודי בהחלט. היחיד שעלה: ד"ר פבלו
מנגואל, ציר ארגנטינה. הוא התנה לעלייתו
תנאי: הדבר חייב להישמר בסוד.
לא היה זה תנאי מפתיע: מצבו של
מנגואל, שהוא ציר יהודי של מדינה קתולית,
בלתי-מקובל על משרד-החוץ הארגנטיני, כי
אם בעיקר על פירון עצמו (הוא שאירגן את
תמיכת היהודים בדיקטטור), היה עדין. על
כן עלה לירושלים ל"שיחה פרטית" עם שרת
והוסכם בינו לבין משרד-החוץ שביקורו זה
לא יחזק ברבים. מרבית העתונאים שמרו על
ההסכם, נמנעו מפרסום. רק עתון ערב אחד
של מנגואל.

לתיכנון. משה מרכזי. שרשרת ההת-
רחשויות הוכיחה כי מעצמות המערב והמ-
דינות הקתוליות לא תכרנה בהעברת משרד-
החוץ, אלא אם כן ישנה הא"ם את החלטתו
בדבר בינאום ירושלים, דבר שאינו מתקבל
על הדעת ברגע זה.
כתוצאה מכך עומד משרד-החוץ לשנות
את מבנהו: נציגויות ישראל בחוץ-לארץ
תחוקנה בהרבה, ימונו מספר שגרירים יש-
ראליים נודדים, יצומצם סגל העובדים הדיפ-

ידי עולים ועובדים מנופפים מרחוק
— ימים ומוות.

לומטי בארץ. ניהול העניינים הדיפלומטיים
יעבור לנציגויות ישראל בעולם, יהפוך את
משרד החוץ למעין מטה מרכזי, העוסק ב-
תיכנון אך בעל יכולת בצד מוגבלת ביותר.

חינוך

בשוק השחור

יוסף היה ילד בריא ועליו, שובב קצת.
אך לא יותר מדי. שום פדגוג לא היה כולל
אותו בסוג הילדים הנקראים "פרובלמטיים".
כשהחליטה אסיפה כללית סוערת של הג-
נות הפרטיות בחיפה להוציאו מן הגן בו
התחנך, לא היה זה בגלל אופיו הפגום,
כי אם בגלל אופייה הפגום של אמו: עקש-
נות הגיעה לממדים אלה, שהיא סרבה לש-
לם את שכר-הלימוד השחור, לדעתה ולדעת
משרד החינוך, שנדרש עלידי הגננת.
קול זעקה הרימו. למרות חוק-החינוך
חובה, החל גם על ילדי הגן מגיל חמש,
נאלצים רוב הילדים, עד היום, לשלוח את
בניהם לגני ילדים פרטיים, לשלם עבור חיי-
נוכם בכסף מלא. דהרת האינפלציה לא פסחה
גם על המצרף הזה, העלתה את מחירו ל-
12 ל"י בחודש.

ההורים שרצו, משום-מה, לחנך את בנ-
יהם, למרות העובדה שחשבונם בבגן כולל
בעיקר חובות, הרימו קול-זעקה, פנו למשרד
החינוך. המשרד חקר את הבעיה, הוציא,
חודשים אחדים אחרי תחילת שנת הלימודים
הנוכחית, צו הקובע את שכר הלימוד בגנים
הפרטיים ל-10.5 ל"י לחודש.

גורלם של צו זה דמנה לגורל כמה צווים
המסירה העובדה מהמחלוקת. התעלמו מקו-
מו, המשיכו לגבות מן ההורים את השכר
הקודם.

לא לקשור ידיים. המאורע היה עובר
בשתיקה, אילמלי נמצאו בחיפה כמה אמהות
שטום התרגלו לכך את ראשן, כמקובל
בתחי הישראלי. הן התארגנו, פנו לדעת ה-

ציבור ולהגנת החוק. טענה שושנה וילנסקי,
אשת עסקים חיפזית מצליחה והרוח החיה
של המרד: "מימי לא קניתי דבר בשוק
השחור, וודאי שלא אסכים לשנות ממנהגי
כשהמדובר הוא בחינוך ילדי."

לעומתה טענה חיה רפאלוביץ, גננת חתיקה
וחברה ועד הגנות בחיפה: "הצו הוצא
באופן נחפז, מבלי שמישהו יטריח את עצמו
להיוועץ בנו. התקציב שהוגש בזמנו על ידי
ארגון הגנות הפרטיות, המסונף להסתדרות
המורים, קובע כי שכר הלימוד החדשי חייב
להיות 12 ל"י."

הוסיפה גננת אחרת: "אנו מתנגדות לכל
צו המשתלם הקושר את ידנו. מה הם חושבים,
שחינוך זה חלב, שאפשר להוסיף מים כמה
שרוצים? וכי מרוע אין? הממשלה מבגילה
את שכר הלימוד בבתי-הספר הפרטיים?"
במיתות, חינוך גרוע. הגנות הדי-
ליטו להשיב מלחמה. הן פנו לבית הדין
הגבוה לצדק. דרשו צירעל תנאי נגד משרד
החינוך והתרחבות. השבוע נחלו כישלון ב-
סיבוב הראשון: בית-הדין דחה את בקשתן,
הצדיק בזה, למעשה, את צמדת ההורים.

רק כשהמלחמה הגיעה לשיאה, התערבה
מחלקת החינוך של עיריית חיפה, הציעה
את עצמה כבוררת. תוצאות הבוררות תיחוד-
נה רק השבוע, אך בינתיים נשקפת רק תו-
צאה וודאית אחת: כמה עשרות פעוטות
ישארו בשנת הלימודים הבאה מחוץ לכתלי
גני הילדים, משום שהגננת שדרשה את הוצ-
אתם ממסדה, בטענה ש"אין כל אפשרות
לתת לילדים חינוך טוב כשבין ההורים וה-
גנות ישנה מתיחות מתמדת", מסרבת לצי-
דם בפסקאות שחורור, בלעדיהן נעולים
בפניהם כל שררי הגנים הפרטיים בעיר.

"אצלנו אין הפליות"

ליהודים בני העדה הספרדית היתה מאז
ומתמיד תכונה משותפת בולטת: הרגישות.
תכונה זו גרמה להם צרות רבות. הם נקראו
בפי האשכנזים "תמי מזג ורתחנים", הנפ-
געים על נקלה, מגיבים על כל פגיעה בכבד-
דם.

אולם לתכונה זו, התברר, היה גם צד חיובי:
הם ידעו להעריך כראוי את ידידיהם ומר-
ריהם. ככדו אותם תמיד ברוב סאר.
בשנת הראשונה, 1000. אחד המכוב-
דים מבני העדה, היה מורה ובעל גמ-
נסיה עברית בסלוגיק, אברהם אלשיך, ש-
חינך בחייו עשרות מחזורים, התחבב על
תלמידיו הרבים, הפך לסמל נערץ.

כאשר עלה ארצה, הקים בתל-אביב ספריה
קטנה, התפרנס ממנה בצנעה, עד אשר מחלה
ממארת שמה, לפני שלוש שנים (בהיותו בן
58) קץ לחייו.

תלמידיו, שבינתיים גברו ועלו ברובם אר-
צה, לא הסתפקו בהליכה אחר ארונו וב-
הספדים השיגרתיים. הם החליטו להנציח את
שמו, יסדו קרן למפעלי הבניאו על שם אל-
שיך, פועלים, קידנים ובעלי עסקים, כולם
יוצאי יחון, שהיו מפוזרים בכל חלקי הארץ,
החלו תורמים מכספם. בשנה הראשונה, עת
נאספו יותר מ-1000 ל"י, חולקו הסטיפנדי-
הראשונות לתלמידים מצטיינים.

הצברנים הסתננו. יוזמי הקרן, שלא
כלל אופטימיים בתחילה, נוכחו כי השנה
השניה והשלישית הביאו עמן עליה בלתי-
צפויה-מראש בהכנסות, הפכו את המוסד
לנכבד ומוכר על ידי הממשלה. הרוממות,
שהחלו לזרום גם מחוץ לארץ, הגיעה הש-
נה לסכום של 6000 ל"י. היתה אפשרות
לפתוח יותר מעשר ספריות, לחלק פנסים ל-
מוד ולהקדיש סכומים ניכרים לסטיפנדי-
אולם אם בתחילת חשבו היוזמים התקדו-
את מרצם בעיקר לצעירים מצטיינים מקרב
עדתם בלבד, הרי היקף פעולתם הגרסה ה-
ביא מאקראי גם להסתננות צברנים לא-ספר-
דים לבין שורות הנתמכים, עובדה שתקפלה
בסיפוק ובשמחה בחוגי עסקי עולי יחון.
צהרי אחרון רוסו, נשיא הקרן: "המס-
רה היתה לעודד את בני עדתנו הנכשלים
וחסרי היכולת. אולם אין אנו עדתיים עד
כדי הפליה."

מסע ישראלה

סערה בלב ים

פרט להפרעות מסוימות, נמשך הקשר עם
ישראלה משך כל השבוע. קשר זה שופר
ככל שהסירה התרחקה מחופי ישראל.
בינתיים הפכה הסירה מרכז ההתעניינות
של מאות חובבי רדיו, בני כל האומות,
מסביב לאגן הים התיכון, מן הים הפרסי (שם
(המשך בעמוד 10)

* נעזר על ידי הקרן: אברהם ניניו, שחקן
הבימה.

יופי!

הכניסה אסורה!
מאחורי שלט זה עסקו 20 ב בתמונה משוחזרת מס' 8, ו עם יהודית בארי, מזכירת ה גם בתמונה מימין. שתיהן כאחח

זהבה אנגל, עולת רומניה בת 21, יפה וזה מסתיר את הנאתו — אפילו הנשים שבו. זהו יות שהגיעו לסיבוב האחרון, לעומת 9 צבו 2 מירושלים, 2 מפתח תקוה, 2 ילדות וי ואחת מבולגריה. הפעם לא הגיעה לסיבוב בארצות המזרח, שלא כאשתקד, היה היופי מין וצבריה, שתיהן שונות האחת מן השניה מ

20 היפהפיות והכמעטי-יפהפיות עסקו בהכנות האחרונות למרוץ. פה נחלשו גבות עיניים, שם סודרו שערות ל"בקבוק". בחדר הסמיך נערכה ערימה של קופסאות ומוזודות — שמלת הערב ההדושה, שהוכנו עלידי המועמדות במיוחד למאורע זה. הבחורות היו נחונוות במצב עגום. הן לא יכלו לשבת בשקט, כי המתיהות היתה גדולה מדי. הן לא יכלו גם לנוע — כי התנועה גרמה לזיעה, והזיעה פוגמת ביופי. בפינה אחת של המרפסת, שהשקיפה על הים, מקום הריכוז של המועמדות לפני התחלת הסכס, עמדה מס' 3, צעירה גבוהה קיומה (כ-1.80 מטר), בשמלת-ערב לבנה. פניה שפפו אותו בטחון טוב-הלב האופייני לאדם היודע כי כבר ניצח. היתה זאת צפורה רוזנפלד, החיפנית בת ה-19, אשתו של בן הקונסול הבלגי ובעל סוכנות לאניות. משום מה נפוצה השמועה בין כל המועמדות כי השופטים כבר החליטו כי צפירה תהיה המלכה. הדבר נתקבל על הדעת, כי צפורה ידעה לנוע בחוץ לארץ (שם עברה קורס של הדשיים בנימוסין, בהרי שווייץ), והיא היתה הגבוהה ביותר בין כל המועמדות. אלא שהשמועה לא שימרה את מצב-רוחן של שאר הבנות.

300 ל"י לשמלה

צעירה אחת, שקיבלה את המצב בשלוות-נפש יחסית, היתה מס' 16. כי אותה שמועה אלמונית אמרה שהיא תהיה הסגנית. חבצלת דרילמן לא ביקשה יותר מזה — זו הפעם השלישית ניסתה לחדור אל החוג הקטן של המועמדות ב"סיבוב האחרון", ופעמיים נכשלה. חבצלת היתה השניה בגובהה, אחרי ציפורה, והיא היתה הניגוד המושלם לה: לעומת צפורה, שהחזיקה את עצמה בצורה אירופית, היתה חבצלת צברית גליוה וברורה. הגברים הזריזים, שתדורו אל קורש הקדשים באמתלות שונות והשתדלו להיראות מומחים ככל האפשר, לא שמו תחילה לב אל חבצלת. היא היתה לבושה בחלוקים, וגראתה כאחות הצעירה של אחת המועמדות המקושטות. כשעתונאי אחד אמר זאת באי-זהירותו, נעלמה חבצלת, הופיעה כעבור רבע שעה. אי-אפשר היה להכיר שזו אותה בחורה. היא היתה לבושה, עתה, שמלת ערב לבנה שופעת, שעלתה 300 ל"י, הוכנה, ככל האחרות, במיוחד למאורע זה. היתה היא: "הורי השקיעו המון בענין זה. אם לא אבחר, תהיה זאת טרגדיה בשבילם!"

בעיה דו-צדדית

תחרות יופי כזאת, העשויה לפי הנוסח האמריקאי המובהק, אולם ללא הופעה בבגדיים (דבר שעורכי התחרות בישראל, העתון לאשה, חששו מפניה, שמא ייראה הדבר וולגארי מדי), הנה תחרות בין התופרות לא פחות מאשר בין היפהפיות עצמן. ותופרות רבות מדי מעמיסות על קרבנותיהן ערימות-אריג, במקום להסתפק בהבלטת היתרונות אשר הקדוש-ברוך-הוא יעד אותן לגוף האשה. ואילו הצעירות עצמן, שאינן רגילות למלושי תקופת הרוקוקו, מתהלכות לפעמים כאילו זרבו על גחלים. אולם כשהגיע הרגע הגדול, הודקפו היפה-פיות, עברו זו אחר זו בין השולחנות מוקפי הסקרנים, אל הבמה. על אף השמועות קיוו-הן כל אחת לזכות בכתר, להראות את עצמן מן הצד היותר טוב. לאלה מהן שהיו להן שני צדדים טובים, היתה זו בעייה לא קלה.

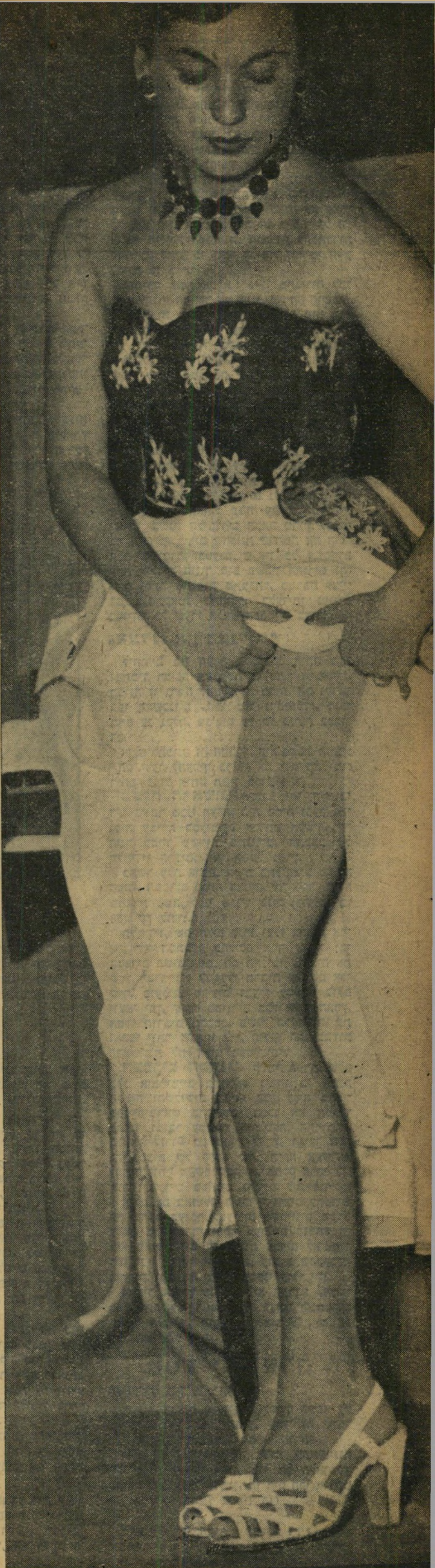
הפתעה אדירה, מוחלטת

לבסוף נגמר גם עינוי זה. היפהפיות נדחקו לפינה, מעיפות כבטים ביקורתיים (ונסתרים) וחיוכים מתוקים (גלויים) אישה לעבר רעיו-תה. גם האפור לא הסתיר את התרגשותן הגוברת והולכת. הפור עמד ליפול. ויחד עם הפור, נסיעה לחוף-לארץ — המלום האחרון של כמעט כל צעירה ישראלית. ההכרזה הראשונה ירדה כרעם נעים ביום שרב על רחל ישר, ירושלמית בת 20 חמודה. היא נבחרה למלכת ירושלים. ההכרזה נקלטה באזניה בדיוק ברגע שפיה השמיע דברי-מרי-רות על אי-הצדק של השופטים. הפסוק לא נגמר. רתל קיבלה את התואר. היתה זאת התחלת ההפתעות. כל השמועות התבדו באופן אכזרי (לכמה מן הבנות, אך באופן נעים מאד לאחרות). הפתעה גררה הפתעה, עד שהגיע הרגע הגדול ביותר. — מלכת היופי של ישראל תהיה — כל צעירה הודקפה מעט. מס' 3 הגביהה את ראשה, הלבישה חיוך מגומם על שפתיה — — —

חבצלת דרילמן.

הפתעה אדירה, מוחלטת. מופתעת לא פחות מכולן היתה חבצלת עצמה — תיילת שעברה סמיגר למורות, ניסתה את מזלה בתיאטרון זירה (אף קיבלה שם תפקיד קטן). הוזמנה בשעתה להופיע על שער העונט הזה אך נתקלה בסירוב מוחלט של הוריה שדאגו לצניעותה.

בפינה עמדה מס' 3, מילמלה, תוך נסיון אמיץ להימנע מדמעות: "אפילו למלכת חי-פה לא לקחו אותי...!"

**סימטת
ההנאה:**

הרגע הגדול:

חבצלת דרלימן, שזכתה לתואר מלכת־היופי, יושבת מאושרת שעה שמיכל הראל, מלכת היופי שלפני האחרונה, מכתירה אותה בכתר המלכות. היתה זאת אפתעה גמורה לכל, כי לפי שמועה שנפוצה לפני־כן היתה צריכה להיבחר צעירה אחרת, החיפאית צפורה רוזנפלד, הנראית בתמונה למטה מקבלת ברכה (מוקדמת, כפי שנתברר) מידי אחת המבקרות, שעה שחבצלת עומדת ומסתיכלת (באמצע התמונה). משמאל, למעלה, הסגנית הראשונה, זמרת החיטרון מרים גרשוני, ומתחתיה הסגנית השניה ויורקה ארצמן.

האחרונות.
ה לורוביק,
רה, הנראית
"כמעטיות".

הרגע האחרון לפני הסכם המכריע. 20 הצעירות הסתדרו בשורה עורפית, כמעט (אך לא לגמרי, כנראה בתמונה) לפי המספרים. ראשונה בתמונה צורקה ארצמן, הסגנית השניה, אהריה סוזי שרונ, פקידה תל־אביבית, שלישית מלכת־יופי לים, רחל ישר. הקהל נראה מהורהר, כאילו קשה היה לו להחליט על ראש מי לתת את הכתר.

מ' ב' ח' ר' המספרים:

שטר, עוברת בין הקהל שאינו יתה רק אחת מבין שש הרומני 3 ילדות תל־אביב, 2 מחיפה, אחת מפולין, אחת מיוגוסלביה חרון אף צעירה אחת. שנולדה ושנה בשתי נוסחאות: אירופאית וצאצא הקצה. הצברית ניצחה.

עסק בכתיבה אקראית לעיתוני הערב, ומשלוח כתבות מוקלטות לרדיו השווייצי. **פרשיות דלוחות**. לפני שבועות מוע' טים ארץ אחד המקרים המופלאים שקורים בדרך כלל באגדות או בסרטים אמריקאיים זולים. ספרו האחרון של בן-גביראל, האזרח האמין מחשב, עורר סנסציה בגרמניה, וזכה להצלחה בלתי משוערת, אול בשבועות ספורים, הוצא מיד בהוצאת כיס, שנמכרה אף היא בכמה רבבות טפסים. מו"ל שבדי סנה אל בן-גביראל בהצעה לתרגם את הספר לי- שבדי. תחנת השידור האמריקאית ר.א.ס. שבוורו האמריקאי של ברלין, הומינתה לי- שדר סדרה של פיליטונים לאפולוטיים על החיים בישראל. בעקבות השידורים קיבלה התחנה אלפי מכתבים מעריצים גלובלים.

קופץ שמואל ויינר
השאלות מחכות לתשובה.

למרות הנסיונות להסביר הצלחה כבירה זו, על ידי חכנו הבלתיפוליטי של הספר, העוסק בפרשיות דלוחות מחייו של שלומיאל רציני, בעל מחשבה גאונית ותמימה כאחת, נשארה סיבת הרעש מתמיהה ובלתי מובנת כלל. גרמנים שנתקלו בחודשים האחרונים במבך רים ישראל המטירו עליהם שאלות על חייו ועבודתו הספרותית של מי שכונה על ידיהם: הסופר והפילוסוף העממי הגדול ביותר של ישראל — יעקב בן-גביראל.

מעשי מופת

מה היית עושה אתה?

„הכסף לא מתגולל ברחובות“ — מימרה זו שגורה בפה של שושנה פדר מחולון, כמו בפיהם של אנשים רבים אחרים. השבוע, שעה שבקרה בחוף בתיים, נזכרה כי מימרה זו עלולה להיות, לפעמים, מוטעית. היה זה בוקר שרב לוהט, כשלחקה את שתי בנותיה אתה והלכה להתרחץ בים. על הכביש היה מונח תיק כרסנני. כשהתכופפה להרימו, והזירה אותה וקנה שעברה בקרבת מקום: „אני לא הייתי מרימה את זה, גברת. יכול להיות שיש פצצה בפנים. בימינו אלה אי אפשר לדעת.“ שושנה צחקת והרימה את התיק. לא היה זמן לבדוק את תכנו. הגלים הכחולים והצוננים קצרו בקרבת מקום. בבית זרקה שושנה את התיק לבעלה: „הסתכל מה מצאנו!“ היא עצמה היתה עסוקה בעריכת השולחן. אחרי דקה של שתיקה שמעה את קול בעלה: „הי, ראית מה יש בפנים? כסף? סכום הגון!“

היה זה סכום הגון באמת: 3.150 ל"י, סכום שאפשר לקנות בו הרבה, שאפשר לעשות בו הרבה. עם הכסף נמצאו גם תעודות, ביניהן תעודת זהויה של בעל הארנק, אחד ממנהלי חברה גדולה לייצוא יהלומים. **פתקה ברומונית**. לרגע התחולל מאבק בין הזהב והמצפון: על כך אחת של ה- מאוניים הוטל הכבד, על השניה — 3.150 ל"י. מה היית עושה אתה? אצל משפחת פדר הסתיים המאבק הקצר בתוצאה הפחות-רגילה: המצפון ניצח. שושנה חיפשה את בעל האבדה בביתו. הוא לא היה בבית. למחרת הלכה שנית לי- משרדו, אך גם משם נעדר. היא השאירה עברו רן פתקה בשפה הרומנית, שפת-האם שלה ושל בעלה, מטרה את כתובתה. כעבור שעה בא האיש דחוף ומבוהל. (המשך בעמוד 14)

הרפתקה ורומנטיקה, מסתפקים אנשי המח' לקה, באין ברירה, בערב אחד לחודש.

משטרה

הקפיצה לא הצילה

יש כמה דרכים לענות לשאלות המשטרה הכלכלית: לומר את כל האמת ורק את האמת, לספר שקר מוצלח, לספר שקר בלתי-מוצלח, להתעקש על „אינני יודע כלום“ בלתי משכנע.

שמואל ויינר, 42, תושב בני ברק, עטור זקן וחבוש כיפה שחורה, בחר בדרך מקור רית, שעה שהביאווה למטה הארצי של ה- משטרה הכלכלית, כחשוד בהברחת חבילות מזון: הוא קפץ מחלון הקומה השלישית

מר אל-חביב מרודוס הסיע אותו בכמו-ניתו באי נתן לנו את האפשרות לבקר בה-בה מקומות. היינו בבית הכנסת של הקהילה היהודית במקום. יש שם קורי עכביש שלא נוקו במשך הרבה זמן. אין שם כמעט אף פעם מגיין שלם לתפילה. ראינו שם כתובות שהשאירו אנשי החי"ל מתקופת מלחמת ה-עולם.

דרישת שלום לכל החברה המשותפים. **אותו יום, יותר מאוחר**. (קשר ברור, נעים להפליא.)

נמצאים באותו מקום, מדרום לאי אילוס שבאי ציקלופ. החברה עיפיים עד מות אחרי הדיג והעבודה. מצב רוחו מרומם. הים מ-צפון לאי עדיין סוער מאוד. מקוים שישקוט במהרה, כך שנוכל להפליג.

ותיקים

למי תופסו התופים!

כל הלילה בערו המדורות והתופים היכו בקצב פראי. שיר דרף שיר והקפה זרם מן הפינגאנים אל הסיפולונים ועבר ב„נאגלות“ אינסופיות.

לעיני המתבונן הזר היה הדבר עלול להיראות כטקס דתי של חבורת פראים. לאמיתו של דבר היו אלה אנשי המחלקה הערבית-המפורסמת של הפלמה, שבאו למיפושם ה-חדשי.

אחת לחודש, כשהירח במילואו, מתכנסת חבורה של אנשים צעירים ממקומות שונים בארץ כדי לבלות לילה בהבערת מדורות. שירה, ריקודים וסיפורי זכרונות וציזבאותים. זוהי מסורת שהפכה כמעט מקודשת. חוק הברזל: אל לאיש לעצום את עיניו עד אור הבוקר.

הכל התחיל באילת, לפני שלוש שנים. המחלקה, שהתפרקה מזמן, יצאה לטיול משר תף. החחייה היתה כה עזה, עד שבדרך הסבץ צץ הרעיון: מדוע לא לקיים פגישות כאלה לעתים תכופות יותר? מאז ואילך אין הרעיון נזקק מחסירים אף חודש אחד. בתוספת חגים ומועדים.

איש דא יעיוז. ידידים רבים רגילים להצטרף לביילי המשותף, אך נותני הטון הם, כמובן, הוותיקים. סמכותם היא מוחלטת, כל אחד בשטחו שלו: איש לא יחלום להחזיק תוף בידו שעה שנוכח יצחק חדק. הכל יודעים שהלם לבו תואם עם הלם התוף. אף אחד לא יעלה על דעתו להתנדב להכין קפה:

וזהי מלאכתו של נוני. רק הוא מסוגל לשפוך אל החול סיר שלם מלא נוזל ריחני ומבהיל, משום שנדמה לו שאין הוא הולך את רמתו הרגילה. ואכן, הכנוי משקל-המלכים איננו מליצה, כשהמדובר בקפה מעשה-ידיו של נוני. איש מלבד „שודד“ (שמו האמיתי אינו ידוע לאיש: הוא נשכח מזמן) אינו יודע לקלות ולטחון את גרעיני הקפה באופן הנכון. אין לכינוסים אלה שום מטרה, מלבד אחת: להתעלות מחיי היומיום האפורים ב-כרך, להיזכר בימים הסובים. מטרה זאת מושגת במלואה. כשאי אפשר לחיות חיי

* נתארגנה ב-1940, כשסכנה של פלישה גרמנית איימה על הארץ, במטרה להסתכן לאוכלוסייה הערבית, לפעול בתוכה. תכנית האימונים כללה לימוד ההווי הערבי עד לפרטי פרטיו.

(המשך מעמוד 7)
נמצא אתה מהנדס אמריקאי, מעובדי שדה-הנפט בקהיטי, בקשר מתמיד) ועד למרכז אפריקה. **האמריקאים מבקרים**. יום רביעי, 22.7.53.

„הגענו לרודוס אתמול בשעה 17.00. בדרך נתקלנו בסערה חזקה וזאת גם היתה הסיבה שמנעה ממני להתקשר אתמול אחרי הצהריים. ברודוס נתקבלנו יפה על-ידי התושבים, ובי-עיקר על ידי יהודים מהמקום.

התקשרנו עם חובב רדיו מהמספרן הפרטי ועם חובבת מקובלנקה, וביקשנו מהם להשי-תול להתקשר עם הסירה באופן קבוע.“ יום חמישי 23.7.53. (הקשר קשה מאוד.)

„הגענו לרודוס בשלום וכולם מרגישים מצויין. המקום עצמו יפה מאוד. ביקרו אצלנו אנשי הקהילה היהודית וכן הווננו לבקר אצלם. היחס מצד היהודים ברודוס כלפינו היה טוב מאוד. ביקרו אצלנו מלחים מהצי הששי האמריקאי, ביניהם גם כמה יהודים. אנחנו מצטיידים עכשיו בדלק ובמצרכים, וב-רגע שנגמור את כל ההכנות, נפליג הלאה. נצא כנראה ביום ששי או שבת.“

יום ששי, 24.7.53. (הספינה עגנה בנמל רודוס. לא היו לה ידיעות מיוחדות להעביר. החומר העיקרי הועבר למערכת העולם הזה בלואר.)

יום שבת, 25.7.53. „עזבנו את נמל רודוס לפני כשעה ואנחנו שטים בדרך לקורינת. אין רוח ואנחנו משי-תמשים רק במנוע. ההרגשה ומצב רוחנו טובים. ברודוס נפגשתי עם חובב רדיו יחני. קבלתי ממנו גלויות עבור חובבי רדיו יש-ראליים, שלחתי אותן ארצה.

יום ראשון, 26.7.53. (בשעה 12.00 ניסו במשך למעלה מחצי שעה להתקשר עם הסירה ולא נתקבלה כל תשובה.)

המיפרשים והאנפנה נקרעו. יום שני, 27.7.53.

„אתמול נתקלנו בסערה חזקה מאוד. המפ-רשים נקרעו וכן גם האנטנה, ולכן לא יכול-נו להתקשר. אנחנו נמצאים באי ציקלופ, מאחורי האי אילוס, ששייך לקבוצת האיים הזאת. אנחנו עוגנים כעשרים מטר מהחוף ומסתתרים מהסערה שמשתוללת מהצד השני של האי.

„אנחנו כ-110 מיל ממיצר קורינת. מאחר שהסערה חזקה מאוד, לא נוכל לדעת מתי נמשיך את דרכנו. אני מקוה שעד הבוקר

נצא לדרך. אנחנו יושבים עכשיו ומתקנים את המפרשים. יורם מנסה לצוד דגים, והוא גם מצליח יפה מאוד. אנחנו מבקשים למסור דרישת שלום מיוחדת לראש עיריית רמת-גן מר קריניצי.

הסערה מהצד השני של האי משתוללת עד כדי זרעה. מספרים שעל כל אי שבקבוצת האיים הזאת יושב שר. ברגע שהשרים מת-חילים לריב, פורצת סערה בים. הים מסביב זורע באיים קטנים. המקום שבו אנחנו נמי-צאים כרגע שקט לגמרי, כמו בגני-גיל.

ברודוס היו אצלנו מלחים יהודים מהצי האמריקאי הששי. מלחים אלה משרתים עד נושאת מטוסים. הם שמוחו לראות את העל-הישראלי, שהתנוסס על ישראלה. הם קראו לנו בעברית „שלום עליכם“. אנחנו נתנו להם לשחות קוניאק ישראלי. בקצור, הם ואנחנו היינו מבוססים.

חנינה לסילביה ויטנברג!

סילביה ויטנברג ופוזרת בחצר בית הפוהר
אשת הנשיא נדרשה להתערב

"כיצד הפכתי לפורצת"

השתכנעתי עליידי מכתבים אלה ובאתי לארץ אחרי רבע שנה. באתי למעברה ב"בית ליד, שם גר גם הוא. אמרתי לו שיקח דירה, כדי שנוכל להיות חיי משפחה, שזה לא בסדר לגור במעברה, הוא עמד כאמור דאי בנמל תל-אביב והרחיח טוב. אחרי

כמה שבועות קנינו שיכון בעכו, ועברנו לגור שם. משך כמה חודשים היה הכל בסדר. הוא הלך לצבא, לחיל-הים, אני עבדתי במטבח של מסעדה. לא ראיתי אותו הרבה, חשבתי שזה יהיה בסדר.

אחרי חצי שנה ראיתי שהוא מתחיל להיות יותר גרוע מאשר היה באיטליה. היו לנו מריבות, ראיתי שאי-אפשר להמשיך כך. הלכתי לצבא.

הייתי בצבא ששה חודשים כי לא רציתי להיות בבית. לא אמרתי להם שאני נשואה. באתי לחופש והרגשתי בבית כמו זה, כמו קרוב שבא לבקר. עשיתי חשבון שמוטב לי להשתחרר מן הצבא, כדי שאוכל לסדר את חיי, לבקש גט או משהו. שוחררתי לפני פסח 1952.

כשבאתי הביתה, אמר לי אריה שאין הוא רוצה שאהיה פה. אמרתי לו שאני מסכימה, אך ביקשתי לגור בבית כמה זמן עד שארוויח כסף ואסתדר.

הוא אמר שאינו מסכים, שאצא מיד. הלכתי לבית מלון בחיפה, חזרתי למסעדה, בה עבדתי קודם.

"אינני יודעת איך בא הרעיון"

כמה שבועות לא ראיתי אותו והוא עשה לי שערוריה ברחוב, שאינו רוצה שאהיה בחיפה, שאלך למקום אחר, אחרת יעשה לי צרות. אמרתי לו שזה קשה, שפה מכירים אותי ויש לי עבודה יציבה. הוא אמר שלא איכפת לו. אינני אוהבת שערוריות, ולכן באתי לתל-אביב.

היה לי מצב רוח איום. לא ידעתי מה לעשות. פתאום לא היה לי בית. לא הכרתי כאן איש. אז החלטתי שאעשה רק רע.

גרתי בבית-מלון, וביצעתי התפרצויות. אינני זוכרת בדיוק כמה, אבל היו לי 19 משפטים. עשיתי את זה לבד. התפרצתי תמיד לדירות. לקחתי רדיו, בגדים. מכרתי אותם וחייתי מזה.

אינני יודעת איך בא הרעיון הזה לראש שלי. עד עכשיו אינני מבינה את זה.

בבית המלון שגרתי, היתה אשה שבקשה ממני כסף. נתתי לה בערך 50 ל"י. אחרי כמה חודשים, כשלא קבלתי את זה בחזרה, לקחתי ממנה תעודת זהות ואמרתי שאחזיר לה רק כשתשלם את הכסף.

היא לא באה, והלכתי למשטרה כדי לברר איפה גרה האשה ההיא. הייתי קצת עצבנית, וכשהוצאתי את תעודת הזהות שלי, הוצאתי גם חתימת ניר זה היה פתקה של רדיו שמישכנתי בלומברד.

הוא שאל: של מי הרדיו? אמרתי שזה שלי. הוא שאל אם יש לי רישון, אמרתי שיש לי בבית-המלון. כששאל איסה אני עובדת, אמרתי שאני הופרת באופן פרטי. הוא אמר שילווה אותי לבית המלון.

ראיתי שזה לא יהיה בסדר, אך נאלצתי לקחת אותו למלון. אמרתי שהרשיון אצל בעלי בעכו. בחזרי בבית המלון היה עוד רדיו. הוא שאל אם יש לי בית חרושת לרדיו. גילוי אחד הוביל לשני, וכך גילו את כל הפריצות שביצעתי.

אני גרה בחצר עם עוד 7 אסירות, זונות, גנבות — הן מתחלפות. אנחנו סגורות בתא מיד בעכו. עד 6 בבוקר. אז ישנה ספירה. משך היום אנו חופשיות בתוך בית-הסוהר, יש לנו גן, מקבלים עתונות. לפעמים בא מישהו לבקר ונותן עתון וספרים. האוכל וההיגיינה בסדר. החשוב הוא שאנחנו ופשוט במשך היום. אנחנו עובדות כמה שעות ויכולות לקרוא.

מאת סילביה ויטנברג כפי שסיפרה לכתב "העולם הזה"

נולדתי בבודפשט אשר בהונגריה, לפני 24 שנה. אבי, המהנדס ברנדנר, ואמי, שהיתה עקרת בית, קראו לי סילביה. הייתי בת יחידה. משפחתי היתה נותנה בתנאים טובים. משכרתי של אבי, כמהנדס, היתה יפה. גרנו בדירה של שלשה חדרים. עד גיל 14 הלכתי לגימנסיה.

הספור הרגיל

לפני תשע שנים באו הגרמנים לבודפשט. הם לקחו את כולנו למחנה עבודה. את אבי העבירו מיד למחנה השמדה, ויותר לא ראינו אותו. אמי ואני הגענו יחד למחנה אחד, אולם כעבור כמה חודשים העבירו גם את אמי למחנה השמדה.

הוחזקתי משך שנה אחת במחנה ליד וינה, שם עבדתי בבית חרושת לתחמושת. כששחררו אותנו האמריקאים, חזרתי להונגריה. הייתי עכשיו בת 15. חיפשתי את הורי, אך לא מצאתי אותם. גם את דירתנו לא קיבלתי בחזרה. הייתי גלמודה, ללא משפחה וללא אמצעים.

הגיוס האמריקאי הקים מחנה בעיר. במחנה זה עבדתי כמחסנאית בימים וישנתי בלילות. פתאום, בינואר 1946, שמעתי שעומד לצאת משלוח בלתי-חוקי של עולים לישראל. ראיתי בזה מוצא למצב העגום בו נמצאתי. הצטרפתי למשלוח. עברנו דרך ארוכה במכונית וברגל, עד שהגענו לגבול אוסטריה. שוב הייתי כמה חודשים בווינה, עד שעברתי למינכן הגרמנית.

כך הכרתי את בעלי

במינכן הכרתי את אריה ויטנברג. הוא היה בחור גבוה, יפה תואר, אמודאי לפי מקצועו. הוא היה אמנם הונגרי, אולם משפחתו גרה ברומניה, שם עבד בנמל קונסטנצה.

פגשתי לראשונה במחנה הגיוס, בו גרנו שנינו. הוא היה בן 18. לא התאהבתי בו, אבל ראיתי שיש לו משפחה טובה, הורים. חשבתי שזה יהיה בסדר. נספתי בלבי לחיי משפחה, לבית משלי. מאז גיל 14 התגוללתי במחנות, תמיד הייתי דחוסה בין אנשים. עכשיו רציתי שיהיה לי בית, חיים פרטיים, מישהו שאוכל לדבר אתו.

הכרתי אותו בסך הכל שבועיים, ואז התחתנו בעיריית מינכן. קיבלנו חדר משותף במחנה. היחסים בינינו היו בסדר. אני עבדתי במחסן, הוא כמכונאי.

יחד עברנו לאיטליה, לנמל בארי. הוא התחיל עובד שם כאמודאי, ואילו אני עבדתי במשרד. גרנו גם הפעם במחנה, שהיה שייך לאיגרא (מוסד האומות המאוחדות לעזרת פליטים).

פתאום שמתי לב שחל שני באריה. הוא החל לחזור מאוחר הביתה. לפעמים נעדר ימים שלמים. כשחזר, היה עצבני. הוא הסתובב בחברים בחורים שהכירים בנמל. הרגשתי שאין הוא מרגיש בטוב בבית, כמו שצריך.

אמרתי לו: "יותר טוב שלא נהיה ביחד." (באותו זמן יכולתי להגר לאמריקה, כי לא הייתי עוד בת 20 והגיוס לקח צעירים וילדים לארצות-הברית). אבל הוא לא רצה לתת לי גט, וגם לא חי בסדר אתי. הרגשתי שנעשה לי יותר ויותר רע. אז החלטתי שהוא יסע לישראל, ואני לאמריקה.

הוא בא לארץ ב-1949, ואני עוד נשארת באיטליה זמן מה. אחרי חודש קיבלתי מכתב ממנו: הוא רצה שאבוא לישראל. הוא עובד בתל-אביב, הוא יהיה בסדר ולא יעשה שטויות.

כמה חדשים, הכל בסדר

כתבתי לו שאני לא רוצה לבוא, אך הוא כתב לי כל פעם מכתבים, שהוא לא יכול להיות לבד, שאמו לא רוצה בו, שהוא לא יכול כך.

אסירה קטנה, בעלת פנים חיוניים ו- שערות קשורות ל"קוקו" פרימיטיבי בחוטי קשירה, התגנבה מן המטבח אל תלון המרפאה. החלון היה מסורג, אך ידה של האסירה יכלה להגיע פנימה. היא נטלה שני בקבוקים של קופאין ושל רעל אחר, שתתה את תכנם בלגמות גדולות.

תוך דקות מעטות הודיע הטלפון של נוה-הסוהר, בית-הסוהר היחיד לנשים ב- מדינה: האסירה סילביה ויטנברג, ש- נדונה לארבע שנות מאסר בעוון פריצה לדירות שונות, ניסתה לאבד את עצמה לדעת.

טרגדיה אישית. הרקע של המע- שה הנושא היה ברור לכל העוסקים בבתי-הסוהר, החל מן הנציב, צבי חרמון, ועד לסוהר האחרון: סילביה, שאינה פושעת מועדת אלא התדרדרה במדרון עקב טרגדיה אישית, זכתה לפסקדין מדי- הים, ששם קץ לכל תקוותיה לחזור לי- מוטב. הנהלת בית הסוהר עצמה שתי- רשמה מסילביה, מינתה אותה, מיד עם- בואה לשם, כאחראית למטבח ולמחסן.

המעשה. שלא פורסם ברבים, הכה- גלים. חרמון עצמו הופיע בנוה-הסוהר, ניסה להרגיע את סילביה. שרי-המשטרה ביקש פרטים כדי לספל בעניין. אוהדת- זרה פנתה אל אשת נשיא המדינה, דרשה שתתערב. אוהדת שניה, שלא הכירה אר- תה קודם לכן, שלחה לה עתונות וספרים- ובאה לבקרה. הודיעה לה שהיא משתד- לת בעבורה שתקבל כל חודש יום חופש- אחר.

המוצא התוקי היחיד לתיקון הצדק: מתן חנינה לסילביה על-ידי יצחק בן- צבי, נשיא המדינה.

אכזבה שניה. מעולם לא היו כל אנשי- החוק כה תמימי דעה שיש צורך בחנינה- כמו במקרה זה. אפילו השוטרים, המת- לוננים תמיד כי השופטים רחומים מדי, נותנים לפושעים מועדים עונשים שאינם- מרתיעים אותם, סברו שהפעם הוגדשה- הסאה.

היה בפרשה גורם נעלם. הפסיכולוגים- לא האמינו לדברי סילביה, שטענה כי- ביצעה את כל הפריצות לבדה. הם היו- בטוחים שלא יכלה לעשות זאת מבחינה- טכנית. סברתם: גבר אלמוני פיתה אר- תה למעשים, ניצל אותה, הפקיר אותה- לנפשה אחרי שנחפסה. מעשה ההתאב- דות בא גם כתוצאה מאכזבת האשה ש- ביקשה בפעם השניה אהבה וידידות, וכ- שלה בפעם השניה.

טענה זו חזקה עוד יותר את- הרעיון: חנינה לסילביה וי- טנברג. מערכת "העולם הזה", המצטרפת בתוקף לרעיון זה, מפרסמת דהן את סיפור חייה של סילביה, כפי שסופר על-ידי סילביה עצמה, במלים שלה.

סילביה בפתח תא מ' 1.
גבר אלמוני נעלם

התמונה שנתגלתה לעיתונאים מהסכרי ה' צנזור היתה שונה לחלוטין: במשך השנה האחרונה נפסלו להצגה בישראל לא פחות מ-27 סרטים. כלומר, יותר מאחד מכל עשרה סרטים חדשים שהגיעו לארץ היו מותרים בראייה רק לחברי מועצת הצנזורה. קפדנות קסנונית כזאת היא ללא תקדים בארץ דימוי קרטי.

הוליווד

מזל של שחקנית

אין לשער כי פני אדוארדו (23) תהיה אי פעם שחקנית גדולה, אף על פי שלמולה יש לה כמה וכמה מעלות שחובב נשים יפות אינו יכול לזלזל בהן. מעלות אלו הביאו אור תה להוליווד, זיכר אותה במספר תפקידים בסרטים ממדרגה שלישית ורביעית, בהם נדרשה רק להבליט את בליטותיה, לא לשחק. לפני שבועיים שחק המזל טוב לפני. היא נסעה לבלות חופשה בלאס וגאס, עיר משי חקי הגורל אשר במערב הארצות-הברית. לילה אחד ליד שולחן המשחקים הכנים לה סכום של עשרת אלפים דולאר. צלמים זריי שלחו את התמונות לעיתונים בכל רחבי המדינה.

כאשר חזרה להוליווד הגישו לה כמה בע' לי הנויות בהן קנתה, בהקפה, מספר גדול של שמלות ותכשיטים, דרישות לפרוע את החוב. השיבה פני: „אין לי כסף.“

בעלי התנויות לא התבישו, שאלו: „מה בדבר עשרת האלפים?“

הצלמים לא היו. הסברה של השחקנית היה פשוטה: כלילה שלאחר הזכייה הגדולה, שחקן טוב, הפסידה את הסכום הזה

שחקנית הוליוודית אדוארדו

„אין לי כסף!“

ועוד אלפים דולאר. הפעם לא היו הצלמים במקום.

בעלי החוב היו מוכנים לקבל את ההסבר, לחכות עוד קצת לתשלומים, אולם עתונאים הוליוודיים הכריזו כי כל העניין לא היה אלא תכסיס פרסומי שמטרתו להחדיר את תמונתה של פני ואת שם הקאזינו בלאס וגאס למיליוני גליונות עיתונים במדינה. פני לא הפסידה את הסכום שבו זכתה, כביכול, כי את החזירה אותו לבעל המשחקים, לאחר המשחק שביימו ביניהם.

פני נעלבה מאד, כנתה את הדיינע, „עלילה שפלה“, איימה כי תתבע את העיתונאים לדין. בינתיים: פרסומי נוספת.

צנזורה

הצבועים והאריזות

הצנזורים הראשונים היו, ברפובליקה ה' רומאית העתיקה, פקידים גבוהים שתפקידם: הם: עריכת מפקדי האוכלוסיה, הנהלת חשבונות המדינה ופיקוח על המוסר הציבורי. כאשר נפלה הממלכה הרומאית, לא נפל אתה הצנזור. בכל מקום ובכל תקופה בהם שיגשו אמנות או ספרות, היה הוא, בדומה למבקר, הצבוע הגדול מטרפו של האריזה האמן.

אכן, במרוצת הדורות איבד הצנזור שנים מתפקידיו ויותר לו אחד בלבד: ההשגחה על המוסר. אולם הוא ביצע אותו כמעט תמיד בלהיטות משולשת, בדייקנות של מג' הל חשבונות ומתוך גישה פנקסנית. יצירות אמנות וספרות בעלות ערך-עולם נפלו קר' לן לצנזור משום שלא עלו בד בבד עם מושגיו, כפי שהתבטאו בספרות היבשות אשר בפנקסי החשבונות שלו.

כך נפסלו, בין היתר: רוחות לאיבסן, מחזות משל שו ואוסקר וואלד, ובתקופה מאוחרת יותר: מחזות משל ליליאן הלמאן וסארטר וספרים רבים. זאת בארצות הלייב ורליות. ברוסיה (הצארית והמועצתית) ובארצות רבות אחרות, מספר יצירות האמנות הגדולות והאסורות הוא עצום ורב.

עליונות מותרת. בארץ-ישראל היתה קיימת צנזורה מאמצע שנות העשרים. היא היתה מושתתת על חוק אנגלי והיתה ליברלית מאד, הקפידה רק על כך שסרטים ומחזות הפוגעים ברגשות דתיים לא יוצגו באזורים כסויים בארץ. כך, דרך משל, נאסרה הצגת עבדול הארוז באזורים מושלמים והאופירה היהודית, הפוגעת בכיכול בקאתולים, לא הורשתה בהצגה בירושלים. לעתים רחוקות היו נאסרים סרטים להצגה בארץ כולה. כי קרנבל בפלאנדריה, משום שבו נראה כומר קאתולי שטוף זימה.

תמונות ערוה, כמו בסרטים אגס הנשים ואקסטרה, לא זעזעו את הצנזורים הבריטים. לעומתם, נבחרו מגוף האדם הצנזורים הישראליים, שמונו עם קום המדינה ואשר ירשו את מקומות הבריטים, אבל לא את גמישותם.

האגרופים הכבדים של הצנזורה הישראלית החלו יורדים על ראשי מפזי הסרטים, מג' הלי התאטרוניים והקהל, במהלומות כבדות ביותר בעת שלטונו של פקיד משרד הפנים יעקב אברוי במועצה לבקורת. הוא ואנשיו החלו פוסלים סרטים ומחזות על ימין ועל שמאל, בצאתם מן ההשקפה שהללו מרבים כשעניי מיניום, ואחרים, בייחוד בקרב העור לים מעדות המזרח. כדי להציל את המסכנים האלה מהשפעת סרטים ומחזות זוויה, היו מוכנים אנשי הצנזורה לחזות בכל סרט שעורר את חשדם: רק הודות לאפיים המוצק, יש לשער, או לגילם המופלג, לא יצאו הצנזורים עצמם לתרבות רעה.

השקפת הצנזורה בקשר לערוה וארוטיקה היא, כי הם הם מהווים גרוי מיני ועל כן הם אסורים. פיתוח השקפה זו בדרך ההגיון יביא למסקנה שאברי המין הם מום גורא שעל האדם לשאת אותו על גופו מאין יכיר לתלסלקו על ידי ניתוח פלסטי. כי הפעילות המינית, כמו הצחוק, היא תופעה אנושית טבעית, זוהי עובדה שהצנזורה טרם הכירה בה.

אחד מעשרה. בשנים האחרונות פסל הצנזור הישראלי מספר גדול של סרטים ומחזות, בהם יצירות מופת, ופקדו על קר' צוצים במספר גדול מזה בהרבה של סרטים, מבלי שהערה על כך תינתן, כמו שנהגו בהקופת המנדט, על הרשיון המוקדן על הבו בתחילת הסרט.

את פעילותו עוטף הצנזור במעטה של סודיות ושמות הסרטים הנפסלים אינם מתפרסמים כלל. אף על פי כן מתגלות לעתים כמה עובדות, גורמות לרעש. כמו קיצוץ תמונת ערוה בדיטה בת אדם (העולם הזה 806, 802). אולם הצנזור לא התפעל מן הרעש הציבורי. התפאר אברוי: „אנו איננו נכנעים לשום לחץ.“

לפני שבועות מספר סולק אברוי מתפקידו זה, ובמקומו נתמנה פקיד אחר של משרד הפנים שמואל ב. ישעיה, במטרה לבטל חלק מן הלחץ, הנמין אליו לירושלים את מבקרי הסרטים, ניסה להסביר להם כי הצנזורה בישראל היא ליברלית.

* אברוי טעה. הצנזורה אינה נכנעת ללחץ הבא מלמטה, כמו במקרה דיטה בת אדם, נכנעה במקרה אחר ללחץ שבא מלמעלה. המקרה: לאחר שנפסל המחזה הפרוצה ה' צייתנית, הפעיל תיאטרון ההסתדרות אהל לחץ על הצנזורה שתתיר את הצגתו בשם אחר: הנערה והכוש.

יש להאמין בטוב ולא ברע

בעונה שחלפה, — זיאו דארק בקאמרי וזעקי ארץ אהובה בהביטה, — קהל כזה ראוי למאמץ רב מצד התיאטרון בדרך לטוב.

צריך להאמין בטוב... אולם — והא' מנת-טוב מחייב ובתרת-טוב! — שלמות הבימוי (יוליוס גלנר) של הצ' גת זעקי, רצינות המשחק (מסקין וחבריו), הנוי-של תועלת בתפארה (יוסף קארל) — שלשה אלה, באיחודם ההרמוני, נתנו את התוצאות, שמן הדן כי תלמדנה לקח. בהצגה זו הוכח פעם נוספת, מה רב ערכו של ה„איד“ באמנות: ה„איד“ העלה פה את ה„מה“ והצילו מסכנות הגלישה כלפי מטה.

וההצלחה בקהל הוכיחה, כי יש מקום לטוב ואין צורך ברע.

ואשר ל„נקודה היהודית“, שרבו טוב הקופצים עליה בזמננו, דווקא, כי בהצגת זעקי ארץ אהובה יש אפילו יותר מזה... יש נקודה ישראלית!

בעיית ההפליה בין אדם לאדם קיימת אצלנו, וכדאי לכוון משהו מן הזעקה שב' הצגה זו אל אזני עצמנו. העובדה שהבעייה אצלנו — כן, בעיית ההפליה בין אדם לאדם! — יסודה פסי-כולוגי, בעיקר, ולא אידיאולוגי (לפי שעה), אינה ערובה לביטוח מפני הסכנות הפוליטיות והסוציאליות שהן כרוכות בה, כל עוד היא

יש נקודה ישראלית! בעיית ההפליה בין אדם לאדם קיימת אצלנו, וכדאי לכוון משהו מן הזעקה שבהצגה זו אל אזני עצמנו.

העובדה שהבעייה אצלנו — כן, בעיית ההפליה בין אדם לאדם! — יסודה פסי-כולוגי, בעיקר, ולא אידיאולוגי (לפי שעה), אינה ערובה לביטוח מפני הסכנות הפוליטיות והסוציאליות שהן כרוכות בה, כל עוד היא קיימת.

ובנקודה זו דוקא יש לזכור שפסוקו של הכומר סטיבן: „צריך להאמין בטוב ולא ברע“ נתבדה לגבי ענינו הוא...

והאמנת-טוב מחייב ועשיית-את-הטוב! המקלה שרה — בטעם ובכוח — „יר האנסכורג“, ואנוי קלטה שמות של מקור מות קרובים הרבה יותר...

צעירי ישראל מדברים

גלים! היכן? היכן?

— היכן? — — — ביומן „כרמל“! וכל העניין הוא צילום — מצילומי „כרמל“, כמובן... של סירה ובה קבוצת תלמידי בית הספר הימי, קבוצה שיצאה ללמוד את מלאכת הדיג.

צילום זה מלווה ליווי פאתטי ביותר מפ' הקריין המכריז ומודיע שזעירי ישראל יצאו להדביר גלים!

זה היה הליווי הקרייני בסיומן קריאה! ואילו סימן-השאלה בא בתחילת היומן: „היכן? היכן? הצילום הראה כמה חיילים על ציודם ונשקם מנסים לעבור ממקום למקום והקול קורא: חיילי יש-ראל — במשולשים — במלחמה — היכן? היכן?“

לו ידעתי מי הוא הקריין של „כרמל“ הייתי מומין אותו לקולנוע (על כרטיס של שוק שחור, כמובן) והיה רואה כמוני שכתוב מפורש „עתודות“ והיה חוסך לעצמו צער ויאוש, כמעט, שכן לא ידע „היכן, היכן?“ וכמו כן היה רואה שהם לא היה „גלי“ ביותר והיה מונע מצעירי ישראל את הטרחה „להדי-ביר“...

פסוק זה של נחמה, — צריך להאמין בטוב ולא ברע, — שהכומר הכושני סטיבן (מסקין) אומר לאשתו (בת-עמי) בהצ' גת „זעקי ארץ אהובה“ מתבדה אמנם, לי צערו של הצופה, לגבי העניין שלהם, לגבי גורלו של בנם אבשלום (בוכמן), באותה הצגה, אבל היא מתאמת, לשמתו של המבקר, לגבי העניין בכללה, עניין התיאטרון והבימה.

המעשה בניסיון עירר הרבה מחשבות עוגמות, ולא כל כך ה„מעשה“ כשלעצמו — „אין מקשין על מעשה ב...“ — אלא בעיקר העשייה שמסביב לאותו „מעשה“, המחשבה הנעצמת: האמנם טוב הוא ה' „מעשה“, כדעת עושי, וכיוון שאמרו כי דעת הקהל נוחה ממנו, חזרה שוב המחשבה ונתעגמה: האמנם זה פרי חיל נוכח התיאטרון בעל ההישגים ובעל המסורת, שקהל יסמה על „צירי-בירי-בוס“ כעל אמנות תיאטרנית ראויה ל' שמה?

והנקודה היהודית שב' אותו מעשה בניסין הוסיפה בלבול-מזג על עגמת-לב. מי שהעיוותיה ועיוותיה של חברה „קבצונו את הונגריה“ לא נראו בעיניו, הוחשד ב' „שונאת ישראל... ב„אנטי-שמיות“ „כנעניות“, רחמנא ליצלי.

מיהרה ובאה הצגת זעקי ארץ אהובה — באה, נראתה ונכבשה — והוכיחה שלא לחינם נאמר: ואף על פי כי...

צריך להאמין בטוב ולא ברע — אומר סטיבן-מסקין, ואנו מאמינים. השבוע אמר זאת בפעם הששים ואולם הבימה מלא עד אפס מקום כבערב הא' מירה הראשונה, בהצגת הבכורה. ופירוש האמירה הוא:

צריך להאמין בטוב שבאמנות ולא ברע שבה; צריך להאמין בטוב שבטעם הקהל; בקיצור בנידון זידן; צריך להאמין בתיאטרון הטוב. (ואפשר צריך להוסיף: צריך להאמין בכוחה הטובה של ה' מבקר).

והצגת זעקי ארץ אהובה — המושכת לאולם הבימה קהל רב מדי ערב בערב, ואין ספק כי תוסיף ותמשכה עוד ימים רבים — פירושה: נצחון התיאטרון ה' טוב; ליתר דיוק: נצחון הטוב שבי' תיאטרון.

כי הצגה זו הנה תיאטרון טוב. אם כי המחזה רע... ?!

אכן ואכן! המחזה, עיבודו של הסיפור מאת אלן פיסטון בידי המחזאי (המהולל) מקסוול אנדרסון, עושה הכל כדי לצמצם את דחבה של הבעייה, בעיית ההפליה בין אדם לאדם, ולהשטיח ככל האפשר את עמקה. המחזה מעביר את נקודת כבדו של הטרנאי לשטח הפלילי... הסוציאלי ממשל בקרימינאלי. יתר על כן, המחזה עושה הכל למען אתר... את הבעייה, בעיית ההפליה בין אדם לאדם, ולהבליע את היסוד הפוליטי ביסוד גיאוגרפי... ויהאנסכורג!

באה הצגת „הבימה“ — הצגת הבמאי יוליוס גלנר — והוציאה את המחזה מידי עצמו, ובראשו-זר-אשונותו של אה' רון מסין החזירה לבעייה את רחבה ואת עומקה. באתמוספירה שנוצרה בהצ' גת הבימה — ועוורים על יד מסקין כל שותפיו למשחק, עם בוכמן ופנינה פרח בקירובנית, — מרגיש הצופה בטרם גיות הגדולה שבחיי אנוש בעולם, המפי' לה בין אדם לאדם.

והמקלה מרגישה את הכללי, המשו' תה, שבטראגדיה.

ההצלחה של הצגה זו, שעברה את מבחן מחצית המאה, כאמור, היתה גם מבחן נאה לקהל שלנו.

קהל המנהל לתיאטרוננו בעונה אחת שחי הצלחות כפי שעשה זאת קהלנו

צ. ז. אלכין

מחנה

את ד"ר שמואל זידמן, רופא מין

הזנות אינה פתרון!

המעלות. כשלא באים אנשים, לא באים חולים.

האם אתה יכול למסור לנו את הסטאטיסטיקה האחרונה?

בהחלט. ברבע האחרון של שנת 1952 היו בטיפול ישראל כולה 328 מקרים של מחלות מין, מהן 241 אצל גברים ו-87 אצל נשים. מאלה היו בסך-הכל 8 מקרים של עגבת חדשה, ו-19 מקרים של זיבה (כולם חדשים). בין המקרים החדשים היו כמחציתם אצל אנשים צעירים. השאר היו 243 מקרים של עגבת חבויה ישנה, שאינה מדבקת, 17 מקרים של עגבת מלידה.

מה היתה החלוקה לפי ארץ המוצא של החולים?

60 היו מאירופה, 67 מאפריקה, 143 מאסיה. בין אלה היו 10 יהודים ילידי-הארץ, 6 ערבים, 2 נוצרים ו-51 מסתננים.

כמה מן החולים היו נשואים?

52 היו רווקים, 134 נשואים, 18 נשים הרות. 124 היו בעלי מצב משפחתי בלתי-ידוע.

האם יש פרטים על צורת ההידבקות?

174 מן החולים זיהו את האיש או האשה שהם נידבקו, ובין אלה היו 49 איש ואשה שנמצאו חולים. אי-אפשר להכריח איש למסור ממי נדבק, אך בדרך כלל מביא האדם בעצמו את מקור ההידבקות אל הרופא. 172 נדבקו במשפחה, כלומר איש מאשתו או להיפך, או ילד מהוריו. 39 נדבקו בארץ, 145 בחו"ל. אצל השאר הדבר לא נקבע.

מה הם כיום, מקורות התחלואה העיקריים, אחרי שהעזיה כמעט נפסקה?

התיירים, הימאים, השליחים החוזרים מחוץ-לארץ. לעתים קרובות באים השליחים החוזרים ישר אל הרופא להיבדק. הם בקרו בבתי-הזונות בחוץ-לארץ.

ד"ר זידמן, ננית שמחר תתחדש העזיה ההמונית. האם תהיה נשקפת פכנה חדשה?

אין כל חשש לסכנה ציבורית, אפילו היתה העליה גדולה ככל שתהיה.

מתי, בעצם, החלה המהפכה של הפניניצילין בשטח מחלות המין?

בסוף מלחמת-העולם השניה. אולם בזמן האחרון "גילו" פתאום מחלה חדשה, שאנו קוראים לה "דלקת בלתי-מיקרובית של השופכה". מחלה זו באה על-ידי מגע מיני. היא באה, כאילו, להחליף את הרופאים. ארגון הבריאות הבינלאומי מינה ועדה מיוחדת שתחקור אותה. כיום תשעה מכל עשרה חולים הבאים אלינו סובלים ממחלה זו — רק המקרה העשירי הוא מקרה של זיבה.

הדעה הנפוצה היא שמחלה זו היתה קיימת תמיד, אולם עד כה חשבו אותה לזיבה. רק כשמחלת הזיבה נכבשה, נתגלה שזו מחלה אחרת לגמרי. אין עדיין טיפול למחלה זו.

מה דעתך על בעיית הצעירים שאינם מוצאים בנקד בת-זוג?

יש יותר צעירים מצעירות. לכך אין פתרון לאומי — הרי המדינה אינה יכולה לקבל על עצמה לספק את הצרכים המיניים של אזרחיה. כל אדם חייב למצוא פתרון אישי לבעיותיו. אין פתרון טכני או מכני.

ואתה פוסד את הזנות כפתרון. כאמור?

בהחלט. הזונה יכולה להיות שלב מעבר, אבל בסופו של דבר חייב אדם למצוא אשה לעצמו. אדם שחי קודם לכן עם זונה, עלולות להיות לו הפרעות בחיי הנשואין. למגע עם הזונה אינו מפתח גישה חברתית. זוהי פתיחה לא בריאה לחייה-מיני. הגבר הרגיל לכך בא לבילל הכלולות אל אשתו ומיחשת אליה כאל זונה, בה בשעה שבשטח זה חשויים השיחוף וההודיות יותר מאשר בכל שטח אחר.

מה הפתרון הנראה הך ביותר?

הפתרון הטוב ביותר הוא, לדעתי, נישואין מוקדמים. לנשים זה הפתרון הטוב ביותר. גם לגבר פתרון זה די טוב.

אחרי שסופרי "העולם הזה" פנו אל ד"ר מקס מרקוזה, המומחה הנודע ביותר לבעיות ההפרעות הנפשיות בשאלות המין בישראל, וקיבלו ממנו את הראיון שהתפרסם בגיליון האחרון של "העולם הזה", פנו אל ד"ר מרדכי זידמן, כדי לדרת לעומקן של הבעיות הרפואיות-הגופניות הכרוכות במכלול זה.

ד"ר מרדכי זידמן, בן 42, יליד הארץ ובוגר האוניברסיטה של פאריז, הוא אחד מרופאי המין הידועים בארץ. הוא מכהן כמזכיר אגודת רופאי העור והמין. אחד היוזמים העיקריים להקמת ליגה להגיינה מינית, שעל הקמתה דנים בחוגי הממשלה והרפואה.

ד"ר זידמן הוא בעל הספר "אויבי הנוער", שנכתב בימי מלחמת העצמאות כדי ללחום בנגד המחלות המיניות שגבר באותה תקופה. דהן הנוסח המלא של הראיון שניתן על ידי חברי מערכת "העולם הזה".

כשנשאל הכא יפרסם "העולם הזה" קטעים מהדף שאליו "שחוקן" על-ידי מוסד המחקר הו-מריקאי החשוב ביותר בשטח זה, שמטרתו לאפשר לגברים ולנשים לבחון את עצמם אם אמנם ידיעותיהם בשטח זה מספיקות כדי לאפשר להם חיים מכוונים וחסרי-תסביכים.

ד"ר זידמן, מה מצב מחלות-המין בארץ?

אפשר לסכם את המצב בפסוק אחד: מחלות-המין חוסלו לחלוטין כבעיית חברתית. נצחנו את מחלות-המין נצחון מלא.

כיצד הושג נצחון זה?

הוא הושג בעזרת הפניצילין. ארבע זריקות מרפאות אדם מעגבת, וזריקה אחת בלבד מספיקה כדי למנוע ממנו את האפשרות לדבק את זולתו במחלה זו. זריקה אחת מרפאה את מחלת הזיבה.

ריפוי מוחלט, לצמיתות?

לחלוטין. בשיקנו ירד אגף מחלות-המין בבית-החולים מ-200 ל-5 מיטות. באנגליה חיסלו כמעט לגמרי את מקצוע רופאי-המין. הדבר טבעי, כי במקום טיפול של חמש שנים בא טיפול תרופתי. דרוש ביקור אחד בשנה, לבקורת.

האם כל אדם יכול להשיג פניצילין?

ישנו פניצילין בשפע. כל אדם יכול לקבל אותו חינם, אם הוא מודיע למחלקת הבריאות כי חלה במחלת-מין. אך רוב החולים מתביישים ללכת בדרך זו, והם מעדיפים לשלם 10 ל"י בבית מרקחת.

אפשר, איפוא, לקבוע ששוב לא נשקפת שום פכנה במחלת המין?

לא יותר מאשר מכל מחלה אחרת.

ואין עוד מקום לדאגה, למדחמה?

יש צורך בעמידה מתמדת על המשמר. הדבר אינו אוטומטי. בלי הדרכה אין ערך לפניצילין. באמריקה ישנו שכבות שהפניצילין לא השפיע עליהן בכלל, כמו הכושים.

ישנה אם כן, צורך בהסברה ציבורית?

כן. יש להחדיר בנוער את ההכרה שאין במה להתבייש, להסביר שכל המקבל טיפול מתרפא. אצל רבים כבר קיימת הכרה זו. זה דבר נדיר שבחורה באה אלי ואומרת: "באתי במגע מיני עם גבר, אני חוששת שנדבקתי ממנו".

מה היה הגורם העיקרי שעזר להדברת המחלה במדינה?

שרותי הבריאות המפותחים. הממשלה, קופות-החולים, מספר גדול מאד של רופאים, כל אלה עזרו. אין בארץ מקום שאין בו רופא, כמו באנגליה. כל עולה חדש שבא לארץ נמצא מן הרגע הראשון תחת פיקוח רפואי.

האם נבדקים העורים בקשר למחלות-מין?

כל עולה עובר בדיקת ואסרמן, נגד עגבת.

כמה רופאי מין יש בארץ?

כשמונים, מהם חמישים בתל-אביב. יש לציין שאין בארץ שרלטנים, רמאים המתימרים לטפל במחלות מין ללא סמכות.

האם מזהמת העצמאות השפיעה על מצב התחלואה?

כן, לטובה ולרעה. המלחמה עצמה גרמה לגל של מחלות מין. החיים של הנוער נעשו אינטימיים יותר. באו הרבה עולים חדשים שלא עברו בדיקה.

אולם תוצאת המלחמה היתה לטובה. הערבים נעלמו ממרכזי הישוב, בעיקר מיפו. קודם לכן שימשו הערבים מקור למחלות. הם היו נדבקים בבתי-הזונות של חיפה ויפו. הזונה היהודיה מקפידה על בריאותה, זה לא עולה ביוקר. הזונה הערבית לא היתה הולכת לרופא אלא אחרי שהיו לה כאבים. עד אז הספיקה לדבק גברים רבים. מחלות-המין אינן גורמות, בדרך כלל, לכאבים.

המוסר החברתי היהודי גבוה יותר?

מובן שחיי המשפחה היהודיים משתנים מאד, אולם עד היום אי-אפשר להשוות צעיר ישראלי לצעיר צרפתי, אנגלי או אמריקאי. גבר יהודי נשוי אינו הולך בקלות לזונה. ההולכים לזונות יוצאים מן הכלל, מספרם אינו עולה על 10%. אצל הנוצרים המצב כמעט הפוך. אחוזי האנשים הדתיים אצלנו גם הוא משפיע מאד לטובה.

ממדי הזנות בישראל קטנים. איפוא?

אין להשוותם לממדים הקיימים באנגליה, בשוודיה או באמריקה. שם היא פרוחה, שם היא חלק מן הנוף זה מאות בשנים, בעלת שורשים בכל שכבות החברה.

גם אצלנו היא קיימת, אך היא עלובה. אין לה עמדה בתרבות, באומנות, בספרות. צייר כמו טולוז-לוטרק יצר סגנון שלם בנוי על הזנות. אצלנו הזנות מקובלת כדבר שלילי, גנטיבי. היא לא נקלטה. לזונה אין מקום של כבוד, מביטים עליה בעין רעה.

ד"ר זידמן, בחוגים מסוימים נפוצה הדעה שאפשר היה לצמצם את מחלות המין זו היו נותנים מעמד חוקי לזנות, מעמידים אותה תחת פיקוח רפואי. מה דעתך על כך?

אני מתנגד לזה מבחינה רפואית. הגישה אינה נכונה. בדיקה רפואית אינה עוזרת. אין פיקוח מוחלט. זונה יכולה לדבק עשרות גברים ביום, לפני שמופיעים אצלה הסימפטומים של המחלה.

יש גם התנגדות מבחינה פסיכולוגית. בזנות כרוכה השפלה וירידה מוסרית. מתפרנסים ממנה רועי זונות ובעלי בתי זונות, שליחים לדבר עברה. ידוע ששוטרים ופקחים נדבקים ראשונה. כך זה היה גם בארץ.

מה השפעת העזיה על מצב התחלואה?

האטת קצב העליה גרמה להחלואה. זו אחת

החדוש. הוא חפץ לשאתה לאשה.
הרב חייך. הוא היה רגיל לשמוע מזמורי
תהילה מפי גברים על הנערות שהם מתעצ'
דים לשאת לנשים. אבל במוחו צץ ספק:
מדוע עליהם להינשא בכפר סבא, אם שניהם
תושבי מגדיל? על כך נתן מליחי תשובה
מעורפלת למדי: כך נזה לו יותר. הרב
לא הוסיף לשאול, הסכים להכניס את הזוג
בבית הגיטו, אך דרש ממליחי להביא
לו עדות בכתב שאמנם הוא רוקק, מליחי שכח
את התעודה בבית, הבטיח להביאה כעבור
יומיים.

התעודה הובאה כמובטח, אך עדיין ליוותה
את הרב הוקן ועשירי-הנסיון ההרגשה שמי
שהו אינו כשורה. הוא עלה על חמורו, רכב
למגדיל במטרה לחקור ולדרוש.

עובר האורח הראשון שפגש במגדיל הרב
שיב ברצון לשאלו: "אתה רואה את הבלר
קון שם? זהו הבית של מליחי. והאשה
שמבססת על ידו היא אשתו. היא תגיד לך
איפה למצוא אותו."

את שאר השאלות השאיר הרב למשטרה.
נתגלה שמליחי ושני חבריו, שנועדו לשמש
כעדים בטכס הנישואין, וייפו את תעודת
הרווקות.

במקום תחת החופה, מצא את עצמו מליחי
על ספסל הנאשמים. הוא לא היה בודד: אתו
ישבו גם שני חבריו.

מליחי נמצא אשם בזיוף התעודה, ניסה ל'
רכך את חומר האשמה בטענו כי לא חי עם
אשתו מזה זמן רב. העיר השופט: "שלושה
חודשים."

ארוסתו היפהפיה, נעמי בת-סעדיה, הופי'
עה על דוכן העדים, סיפרה שמליחי אמר לה
כי התגרש בשיתוף וכי הוא חפשי לשאתה.
בהינתן פסק הדין עזבה את אולם בית
המשפט בלחיות גבר צעיר: שעה שהמשפט
התנהל הספיקה נעמי לשאת אחר.

נשפים

במקרה. לראש הרשימה

נשפים על סיפון אנייה, המקובלים בעולם
הרחב, מצאו את דרכם גם לישראל. העונה
הקרובה הבטיחה שניים כאלה. הראשון,
"נשף ליל ירח", אורגן על ידי חבל ימי
לישראל היה צריך להתקיים על גבי האנייה
הגדולה ביותר של שטח א/ק ירושלים,
במפרץ חיפה, אך נדחה, לצער בל משתתפי
התחזית: האנייה פגרה בשעות אחדות אח'
רי לוח הזמנים שלה, הגיעה למול חוף חי'
פה כשבשמים נצצו כבר כוכבי השבת, ואל'
צה לבלות את מנוחת השבת מחוץ לנמל,
כשצל החוף עומדים אנשי חבל ימי לישראל,
צופים אל האופק.

אך התקרית הבלתי-נעימה לא הביאה רק
צער: אירגון הנשפים הציוני-כלליים כבש
רק בקושי חיוך הגאה מסותר. הסיבה: הנשף
שלו על גבי ירושלים, שנועד להיות שני, עלה,
הודות למקרה, זה לראש הרשימה.

הרעיון נולד בסניפי רמת-גן ופתח-תקוה,
אשר מצאו כי תהיה זו הדרך הנעימה ביותר
לבוא לעזרת העולות במעברות, שטח עיסר
ק העיקרי של האירגון. היה זה רעיון הג'
יוני: קל יותר לשרת מטרה יפה לצלילי
שתי תזמורות מוגדלות, עם קוסקים שיכילו
הפתעות מקוריות.

אם לדון לפי ההבטחות, עתיד הנשף להיות
שמה.
הנשף נועד להתקיים ב-13 באוגוסט. יהיה
אולי מי שיטען שאין זה תאריך בר-מזל,
אך דבר אחד מובטח: הוא רחוק במידה מס'
פקת גם משבת, גם מיום כיפור.

הארץ

כפי שנודע, נאשם בעל המפעל שהוא
סוחר פרות ידוע בארצות הברית והגיע
לישראל לפני זמן קצר, בעבירות על חוקי
הטבע (מעריב).

מ. רושצ'וק, תל-אביב
טעות פרוודולארית.

במאה שערים נאם כרגיל הרב בן-ציון
ידלר, ובין היתר נאם נגד גיוס הבנות
(דבר).

פנחס גולר, מפלסים
שמא תיהפכנה לעוגבניות.

חברי אליהו ב. הגו בחור בן 28. מאז
עלותו ארצה, לפני 20 שנה, לא קיים
יחסי מין בקביעות או ברציפות כלשהי
עם אשה (העולם הזה).

עמי יסעור, רמת-גן
ולפני זה?

(המשך מעמוד 10)

כשנשאל אם איבד דבר-מה, החזיר, פרץ
בבכי: הכסף לא היה שלו. קרוב הפקידו
בירו, לצורך תשלום שטר. הוא נתן תיאור
מדויק של התיק וכל אשר בתוכו. לא נותר
מקום לספק. הוא קיבל את התיק, בתוספת
כוס מים קרים.

סיפורו: בדרך למשרד לקח במכוניתו את
אשתו וילדיו לשפת-הים. התיק נפל, כנראה,
כשיצא מן המכונית, זמן קצר מאד לפני
שמצאה אותו שושנה. אותו ערב, למרות
שהיה מלא חרדה לגורל הכסף, קבע ראיון
עם קרובו (לו היה הכסף שייך) במטרה לסדר
בעבודה במפעל השייך לו ידיו מחוסר-עבודה
מזה כמה חדשים "האמנות", הוא אומר,
"שמעשה טוב יגרום אחריו מעשה טוב, וא'
פילו שלא-ביוצעים. ובאמת לא טעיתי."

הבנות היו גאות מאד בהוריהן. אמרה
נאה (10) השתחררות, שזופת השמש: "עשי'
נו מה שצריך. זה הכל." הוסיפה אחותה
הבלונדית, בעלת האף הכפתורי, בלהה (6):
"כמה טוב שהחזרנו לו את הכסף. הוא כל
כך בכה..."

אחד מאנשי חולון, שבאו לבקר את המש'
פחה עם התפרסם הידיעה, שאל: "איפה קרה
כל זה? בריבארה?" השיבה שושנה: "הש'
תגעת? כל כך יקר שם. מה אתה חושב,
שהכסף מתגולל ברחובות?"

דרכי חיים

אם אין קמח. יש חוק

רפאל ללוש (44) עלה לארץ ממצרים
לפני ארבע שנים. הוא לא היה בודד: אתו
עלו גם אשתו, עשרת ילדיו (מאז נוספו שני'
ים), וסבא, בן 80.

ללוש קיבל שלושה צריפים במעברה סל'
מה, חיוך מעודד ומיטב האיחולים. הוא יצא
מבין הסוכנות אל הרחוב לחפש פרנסה.
ללוש הוא בעל-מקצוע: חשמלאי. אך מה
יעשה חשמלאי, בעל משפחה כה גדולה,
בארץ בה מרובים החשמלאים מעמודי-החש'
מל? למרות הכל, הצליח לפתוח בית מלא'
כה קטן בין קיוסק לפאלאפל וחנות ירקות
בסימטה אפלה ביפו. הוא החליט לחכות עד
שבנו הבכור, אברהם (22), ישתחרר מהצבא,
יבוא לעזור לו בעסק.

תקוותיו התבדו: אברהם השתחרר אמנם,
אך החליט לשאת לאשה נערה בולגארית
צעירה, שבמקום נדוניה הביאה לו משפחה
גדולה וזקוקה לתמיכה (הכוללת סבתא בת
100). עד מהרה זכתה הסבתא לנינה, מצפה
עכשיו לנין.

האב לא ראה לפניו מוצא אחר מאשר
לגייס את בנו אלי (12) לעבודה בבית-מלאכ'
תו. למשך זמן-מה התנהל הכל כשורה. אך
יום אחד נכנס לחנות אדם, שלא ביקש לק'
נות כירה חשמלית, ואפילו לא נורה. במ'
קום זה הביא מכתב: ללוש נתבע לשלם
400 ל"י מסי-הנסה. במחו הבהיק רעיון:
"תן לי 200 ל"י, אמר לאיש, "ואמסור לך
את כל בית המלאכה." אך זה סירב לדון
בהצעה המסחרית, יצא ולא חזר עוד.

לפחות עד הפתיו. הכל התנהל כרגיל,
עד שהופיע מבקר שני, ובידו מכתב נוסף:
הפעם היתה זאת דרישה לשלוח את בנו בן
ה-12 לבית-הספר.

מן הבוקר עד הלילה רץ אלי מבית-הספר
לעירייה וחזרה, אך תמיד היה אחד הניירות
חסר או לקוי.

שבועיים אחר-כך ראה רפאל ללוש, בפעם
הראשונה בחייו, את בית המשפט מבפנים,
מנקודת-התצפית הפחות-נעימה: מספסל ה'
נאשמים. הוא נמצא אשם באי-שליחת בנו
לבית-הספר, ככתוב בחוקי-היגיון-חובה, נשפט
לשבועיים מאסר או 25 ל"י תמורתם. בכי'
סו של ללוש נחו 26 ל"י, השייכות ללקוחות
תיו. הוא הלך למאסר.

אברהם, העובד עתה כסבל בסולל-בונת,
בשמעו את אשר אירע, מיהר לבית המשפט,
שילם את הכנס.

אלי המשיך לרוץ מבית-ספר אחד למשנהו,
עד שנאמר לו לבוא אחרי החופש.
רפאל ללוש נשלח לביתו, לפחות עד בוא
הסתיו.

פשעים

במקום חופה. מאסר

"על כל פשעים תכסה אהבה," כך חשב
יוסף מליחי שעה שנטש את אשתו ואת
כפרו והלך אל הרב בכפר סבא.

הוא סיפר לרב שפגש במגדיל נערה,
נעמי בת-סעדיה שמה, היפה כלבנה באמצע

כל אשה בשוב
למלחמה בזבוב

שליטוקס

משמיד גם את היתוש והעש

מרפסתך היא שימושית
דירתך היא קרירה
עם סוכך מתוצרת

רחוב הרצל 89, תל-אביב, טל' 5473.
"ה ס ו כ כ"

בולים

המתנה היפה ביותר
לנוער ולמבוגרים
קניה - מכירה - הערכה
קונה גם בולים ישראליים.
רח' דינגוף
ליאו קייל 120 ת"א.

ת'אטרון. לי לה לוי'

לפתיחת עונת החורף 1953/54

דרושים:

זמרי-מיות (DISEUSE)

שחקני-מיות מקצועיים-מיות

דרושים בנים ובנות בעלי
נסיון ברקודי עם להופעות
במסגרת התיאטרון בהנהל
תה האומנותית של הגב'
יהודית אורנשטיין.

המעוניינים יואילו לפנות למשרדנו: ת"א,
רחוב בן יהודה 1.

פ. וזין

למה לך לחפש את העתון?

העתון יחפש אותך...

...ויבוא לביתך, ביום הופעתו, מבלי שתצטרך להטריח את עצמך ביום חמסין
או ביום גשם. אם תשלם את דמי התחיימה — 11.000 ל"י — לשנה אחת מראש,
תחסוך את מחירם של שני גליונות. המערכת גם תתן לך את הפרס המיוחד —
איגרת של מפעל הפיס, העלולה לזכות אותך בפרס הגדול.

אתה יכול לחתום גם לחצי שנה. דמי התחיימה — 5.500 ל"י — כוללים גם
הם הנחה. תהנה מכל הזכויות והשרותים, פרט לאגרת הפיס.

לכבוד מערכת "העולם הזה", ת. ד. 136, תל-אביב.

נא לצרף את שמי / את השם המסומן להלן לרשימת המנויים שלכם לתקופה
של שנה / חצי שנה, החל מיום 1.8.53. את העתון נא לשלוח לפי הכתובת:

אני מצרף צ'ק / המחאת דואר על סך 11.000 ל"י / 5.500 ל"י.

חתימה

לחמיהם הוסבר: הפרופסור הישיש חולה, סובל מלחץ דם גבוה מדי.
בעת הפגנת הדתיים בירושלים נשאל יחז' קאל סחר, המפקח הכללי של המשטרה: "מה נשמע?" סחר, שייחס חשיבות לא פחות מפי למאורע אחר שחל בעת ובעונה אחת עם ההפגנה, השיב: "במול טוב! נולדה לי בת!"

כומר ביהאנסבורג

למחמאה מיוחדת במינה זכה השבוע שחקן הבימה אהרן (אוחלז) מפקיין, המשתתף בתפקיד סטיון קומאלו בזעקי ארץ אהובה, מפני שני תושבי אפריקה, בני שבט זולו, שי נצטרו בארץ בדרכם לפסטיבל הנוער הדמוקרטי בבוקרשט: "אתה נראה ככומר זולוסי אמתי. אילו היית הולך ברחובות ביהאנסבורג לא היו מכירים בך את האיש הלבן."
כשבא עורך-הדין שמואל תמיר להגן על אחד העצורים לפי הסעיף 111 (ראה במ' דינה) נתקל בתובע הכללי שבא לטעון נגדו. השניים התליפו חיוך, לחצו איש את יד רע' הו, לפני שהחלו להרביץ זה בזה. הסיבה: התובע הצבאי, רביסרן מאיר שטרנברג, ישב יחד עם תמיר באותו מתנה מעצר בא' ריתרית, כחשוד בהשתייכות למא'ל.
כמה שעות לפני כן אמר תמיר על חייל אחר, סרן רב אביר, שהופיע במשפט נגד חשודי המחתרות: "אתה דומה יותר לדוב, פחות לאביר."

הבנות זולות

גם פרסומת טובה יכולה להזיק, למד ח"כ הפרוגרסיבים הממושקף, אירוב כהן. אחרי שהעולם הזה פירסם שיהיה העורך הראשי של העיתון היומי הפרוגרסיבי העומד עליו בקרוב, שחרית, הוצף עליידי מאות אנשים שביקשו להשתתף בעיתון. הודיע כהן בתקיפות: "אני בכלל לא אהיה העורך, רק אחד מעורכים רבים."

רמן הנשיא, יצחק בן-צבי, שבילה את הופשתו בשבי'ציון, לאחר שצלמת-חובבת תפשה את תמונתו שעה שהתרחץ בים: "הוצפה שכזאת! היא אפילו לא הציגה את עצמה."

בשיחה פרטית עם ידיד ורחק הציע שר הדואר, ד"ר יוסף בורג, העיף מן הרכו' חים על חוק העשרות הלאומי: "את תח' מיץ את השעה. זהו הזמן המתאים להתחתן. הבנות הן כל כך זולות עכשיו!"
בויכוח על חוק ועד הלשון בכנסת ציטט הח"כ-הסופר יוזר (ס. יזור) סמילנסקי את מימרתו של סופר אחר, חיים נחמן ביאליק: "אין לך עוז פלילי מזה, שמי שהו יכנס בסנדליו לתוך מקדש הציציה של כל האומה."

במכתב חשובה על הזמנה לנשף-ירקודים בבית ציוני אמריקה, כתב שר החינוך וה' תרבות, פרופסור בן-ציון די נור: "לדאבוני לא אוכל לבוא לנשף, היות ואינני יודע לרקוד."

סקנדל בכנסת

כאשר, במסיבת עיתונאים עם שר-התוח' משה שרת, במסעדת הסה בירושלים, שהי' תה דחוסה מאד, הוגש מרק חם, התרעם ה' שר, אמר למזכירו: "רשום לפניך — אנו נזמין אותם בחורף, נגיש חמיצה קרה."
עם העברתו של משרד התוח' לירושלים, עומד גם שר-התוח' להחליף את מקום מגוריו הנוכחי (תל-בימין, רמת-גן), לעבור (נכון יותר: לחזור) לירושלמה. ביתו הנוכחי, הווילה המפוארת, עומדת למכירה — לבעל-הון מתאים.
כשנתבקש יוסף (הפטיש) שפרינצק, יושב-ראש הכנסת, במסיבה ליובל הששים של

חיים וייספיש ואשר בירנבלום

האחידים לא רכבו על כתפיים.

עמנואל נוימן, חבר הנהלת הסוכנות, ש' נערכה בבית ציוני אמריקה, לברכו' בשם הכנסת, סירב, נימק: "הרי יודעים אתם שאם אעשה זאת, יהיה לי מחר סקנדל בכנסת."
אחר בירך חבר הנהלת הסוכנות, בכינוס בית-העולים הוצף מנחם (ה' מרד) בגין זרי פרחים, שהוגשו לו על-ידי שתי בתיירות צעירות. הסיבה: לפני ימים מספר מלאו לו ארבעים שנה. אמר בגין: "מעניין, כשהייתי צעיר קראו לי זקן, עכשיו, כשהזדקנתי, ישנם כאלה שחושבים אותי לעציר מדי."

באותו כינוס בלט העדרו של ד"ר יוסף קלוזנר, פרופסור האוניברסיטה העברית.

להודיע על התוצאות, לא לקבען. לפחות יהיה הוא מעתה בטוח מנק'אאוס.

אופנועים הסוס הוזק לעורה

22 אופנועים התייצבו לזינוק. 14 נטשו אותו עוד לפני שניתן האות. שמונה התניעו את מנועיהם ברעש מחריש אוזניים. שלושה בלבד סיימו את המרוץ.
זה היה קציר תחרות האופנועים, שנערכה בשבוע שעבר על חולות בתיים, על הגביע על-שם אפרים טננבוים-ארזי, אופנוען גועז שנהרג לפני 20 שנה בתל-אביב, בתאונה.
לא עוד גם הרצון הטוב של המארגנים ה'

איגרוף

מהלומות תוך סדר מופתי

השבוע הושג הישג רבי-ערך בספורט הישראלי: תחרות ספורטיבית עברה כמעט ללא פגם הן מבחינת הרמה והן מבחינת הארגון. 2000 צופים וחובבי איגרוף נלהבים, שזר' מו אל האולם הפתוח של קולנוע גן רנה בתל-אביב כדי לחזות במבחן המתאגרפים הישראליים לפני פגישתם עם היוגוסלבים ב' שבוע הבא, הופתעו נוכח קבלת הפנים שצ' תה להם מצד מספר רב של סדרנים ושו' רים, שהדריכו למקומותיהם בסדר מופתי. למארגנים, שהתלסו כי הפעם לא יישנו ההתפרעויות שהיו בעבר (העולם הזה 819), לא היתה זו כלל עבודה קלה. הם סרקו את הגדרות הגבוהים, סתמו בהן כל פרצה, מצאו, בין השאר, גם מחבואי קוביה, לשמחת אנשי החוק. אחר עמלו שעות רבות כדי לשכנע את בעלי האולם ש"שום כסא לא ישבר ה' פעם" וכי שלמה ("טלומון") אירי, רבי-הסדר' גים הנצחי, ישמור על כל כיסם מהרכוש. אכן, כאשר החלו הקרבות המרתקים, היו סוף סוף משלמי הכרטיסים היקרים* שבעי רצון. שוב לא תפס ה"שבאב" את מקומו תיהם והאחידים המובהקים לא רכבו על כת' פיהם מחוסר מקום.

בינתיים התרחשו כמה דברים על הוירה, בה הופיעו טובי לובשי הכפפות בארץ. מא' מן קבוצת בית-ר, יצח קסגל, שהועזע על ידי ההתאחדות בשל התפרעות קודמת והורחק ל' ארבעה חדשים מהוירה, איים שאנשיו לא יופיעו באם לא תיתן לו רשות להדריכם בתחרות. אך חניכיו היו ספורטאים יותר, עלו על הוירה, ואם אמנם לא ניצחו באף אחד מ' 12 הקרבות, היה לפחות אחד מהם, אשר בי' רנבלום, המתאגרף השחרחר וצנום הגוף מ' ירושלים, חלק מהקרב היפה ביותר של העי' רב. הוא נפגש שוב עם יריבו המכבי חיים וייספיש במשקל חצי-בינוני, אשר בשתי הת' מורדיות קודמות עמו הפסיד פעם וזכה פעם. היה זה לכן, הקרב המכריע" לגבי שני ה' מתחרים הותיקים. וייספיש, נמוך הקומה ועגול הגוף, הכניע את בירנבלום לאחר שספג "פגש" הגוף על עינו, אך לא הפסיק אף ל' שנייה להלום ביריבו.

יתר הקרבות היו, להפתעת הכל, מעניינים גם הם, ועמדו על רמה נאותה. היתה זו תור' צאת האימונים הקדחתניים של סגל הנבחרת, שרוכז במיוחד לקראת המפגש הבינלאומי. מתאגרפי הפועל הוכיחו עליונות מספרית, זכו בששה נצחונות בעוד המכבים זכו ב' שלושה ושאר הקרבות נסתיימו בתיקו.

מכל הסידורים שנאגה להם התאחדות ה' איגרוף, החשוב ביותר הוא התקנת פנסים אדומים וירוקים לשופטי הניקוד, שציגו לעיני צדק את החלטתם, מנעו עליידי כך ועם בלתי שולק על שופט הוירה, שתפקידו רק

* 12 — 1.500 ז"ל.

תשבץ שמות

מאוזן: 1. האשה שלקחה את התוף בידיה; 5. תוארו של יחזקאל; 10. לאחד משני תאומיו היו שנים עשר בנים; 12. יעקב ללבן הארמי; 14. בבקשה; 16. המשורר הספרדי יהודה היה כזה; 18. מאתיים ושמונים; 19. שמו הפרטי של מנהל משרד החוץ; 21. ציר ישראל בבר' זל; 22. "רודי שלח ידו מן ה..."; (שיר השיר' רים ה'); 23. עוף טורף; 24. שמותיו הפר' טיים של עננו; 25. תושבת מנזר; 27. סמל הלבנון; 30. תבלין קדום; 31. מבקר תיאטרון ישראלי; 33. תפקידו של בכור שיטריט; 35. ח"כ מפא"י; 36. חצי חצי; 38. לנין היה כזה; 39. ארכה; 40. זכרניל — תואר האצולה ההולנדי; 41. ארגון ריגול ארצישראלי; 43. נרו יאיר; 44. קיבוץ ליד כפרסבא; 46. על שמו חמשה פרסים בינלאומיים; 48. בן זוגו של עזרא; 49. מפקד לח"י.
מאוזן: 2. הנשיא המשחרר שבויים; 3. בית-חרושת לשומים; 4. מתנדבי חוץ-לא' רץ, במלחמת העצמאות; 6. אביו של שם;

			8	7	6	5		4	3	2	1
13					12		11			10	9
	18				17				16		14
							21			20	19
								23			22
	24								26		25
			28		27						
						31			30		29
37			36				35				33
						39					
					42		41				38
					47			45		44	
						49					48

- מקים תורכיה החדשה; 8. סמלו הוא נחש;
- אביו של שמשון הגיבור; 11. אחת מארבע הנשאלות בערב פסח; 13. הברון שעל שמו נקראה ספינת האויר; 15. עץ, מפקד הפלמ"ח;
- על הכתפיים; 18. על הגיונגל;
- גיבור סרטים הוליוודי, יליד הגיונגל;
- תערוכת של מתכות; 26. הגדולה באניות הנוסעים הישראליות; 27. בטאון הכנענים;
- תיאטרון ישראלי; 29. בירתו של סיתון מלך האמורי; 31. משחקני הבימה הותיקים;
- צייר קריקטורות, מזכיר ראש הממשלה;
- מזכיר אגודת העתונאים; 35. לא יש;
- סיגריה ישראלית; 39. מפקדו הראשון של חיל הרפואה של צה"ל; 42. שמו הפרטי של שר האוצר; 44. יוסף ידין לרמטכ"ל צה"ל השני;
- מזכיר א"ים הראשון; 47. לירה ישראלית.

פרטי ספרים לפותרי התשבץ התנ"כי:
רות פרוינדלי — יד אליהו, לה גרדיה.
דוד ענתני — חיפה, הדרהכרמל,
ארלוזורוב 29 א.
נחמן אינגבר — תל-אביב, שלמה המלך 23.

תחי ברית-המועצות ומחנה השלום העולמי !